

edirne

OCAK-ŞUBAT-MART 2006 SAYI 17 2006-1

T.C. EDİRNE VALİLİĞİ İL ÖZEL İDARESİ YAYINIDIR

Köprüler Şehri Edirne

Kültürel Miras koruma Altında

A. Süheyl Ünver: 'Ben Artık Edirne İçin Yaşıyorum' Esin Karlıkaya

Edirne'nin Sulak Alanları: Eğribük-Gölbaba

Dolmen ve Menhirlerin Gizemli Coğrafyası Lalapaşa

Edirne Şehrini Kuranlar

Halkbank varken

Neden bankaya gideceksiniz ki?

Tüm bankacılık işlemlerinizi eviniz ya da işyerinizden yapabilirsiniz.

- Kurum ve KOBİ'lere özel **İnternet Bankacılığı.**
(SSK, Bağkur prim tahsilatları, Üniversite harçları, Motorlu Taahhüt Vergisi, e-esnaf tahsilat işlemleri)
- Bir telefonla 130'dan fazla işlem yapılabilen **Çağrı Merkezi.**
- Evinizden - İşyerinizden **TV Bankacılığı.**
- Sanal POS ve e-ticaret uygulamaları.

 HALKBANK
www.halkbank.com.tr

edirne

OCAK-ŞUBAT-MART 2006 SAYI 17

Nusret Miroğlu
Edirne Valisi
Governor of Edirne

Bilgi ve cesaretle yürümek...
Walking with knowledge and courage...

- 6 Bereketin Simgesi Sular Bu Kez Felaketi Taşdı
- 11 Yerel Basının Tarihi Aydınlanıyor
- 14 Dolmen ve Menhirlerin Gizemli Coğrafyası; Lalapaşa
- 16 Edirne'nin Köprüsü Taştan Rıdvan Canım
- 20 Kültürel Miras Koruma Altında
- 22 Tarihi Mezarlıklarda Temizlik ve Düzenleme Çalışmaları Yavuz Güner
- 24 'Ben Artık Edirne İçin Yaşıyorum' A. Sühayl Ünver Esin Karlıkaya
- 28 Edirne'nin Sulak Alanları; Eğribük-Gölbaba Enver Şengül
- 30 Edirne Şehrini Kuranlar

*A*lbeit interrupted at times, our publications ensure the flow of information as a part of serving the society. We are targeting to develop a sound and effective dialogue by filling the void of communication with monthly bulletins and the quarterly periodical published by the Provincial Special Administration.

Development dynamics to answer to the multi-faceted needs of today's world have to be based on diversity. In this respect, among the rich touristic and cultural properties of our country, Edirne possesses a privileged and fortunate position in various aspects.

These lands, where agriculture is the common means of livelihood, offer a priority development potential for tourism with their supremely rich natural and cultural heritage. Utilising this potential in line with the goal of development through knowledge and hard-working determination is the duty of all public and civil units.

Including primarily the steps we take on the basis of peace and friendship in the geography we are located in, a part of the works we carry out in the fundamental areas of service reach you through the pages of this publication. The main importance of this publication, on the other hand, grows out of the special mission it has assumed as to introducing to large masses the richness of our natural and cultural heritage.

Zaman zaman kesintiyi uğrasa da, Z yayınlarımız topluma hizmetin bir parçası olarak enformasyon akışını sağlamaktadır. Aylık bülten ve üç ayda bir İl Özel İdaresi tarafından yayınlanmakta olan dergiyile iletişim boşluğunu gidererek, sağlıklı ve etkili diyalog geliştirmeyi sürdürüyoruz.

Günümüz dünyasının çok yönlü ihtiyaçlarına cevap verecek kalkınma dinamikleri çeşitliliğe dayanmak durumundadır. Ülkemizin zengin turizm ve kültür varlıklarını içerisinde Edirne de birçok yönden ayrıcalıklı ve şanslı bir konuma sahiptir.

Tarımın yaygın geçim alanı olduğu bu topraklar, alabildiğine zengin doğal ve kültürel mirasıyla, turizm öncelikli kalkınma potansiyelini barındırıyor. Bu potansiyeli bilgi ve çalışma azmiyle gelişme hedefi doğrultusunda kullanmak kamu ve sivil toplum birimlerin görevidir.

Başta bulunduğumuz coğrafyada bars ve dostluk temelinde attığımız adımlar olmak üzere, temel hizmet alanlarında gerçekleştirdiğimiz çalışmalar, bu yayının sayfalarına yansımaktadır.

www.edirne.gov.tr

EDİRNE Dergisi-İmtiyaz Sahibi: **Nusret Miroğlu** Edirne Valisi-Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: **Abdülkadir Yazıcı** Vali Yardımcısı Yayın Yönetmeni: Hülya Özyıldırım Haber Fotoğrafçısı: Ercan Dakın Kapak Fotoğrafı: Behçet Günelen Arka Kapak: Enver Şengül Basıldığı Yer: Mart Matbaacılık (0212) 321 23 00 Grafik Tasarım ve Uygulama: Zeki Kar Yapım: Konum Design Yayımlayan: Edirne Valiliği Basım ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Tel/Faks: 0284-213 24 07 Parayla satılmamıştır

AB Bilgi Bürosu açıldı

Türkiye'deki 13'ncü (AB) Bilgi Bürosu Edirne'de açıldı. Mart ayındaki açılış törenine Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ile Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu Başkanı Hansjörg Kretschmer de katıldı.

Edirne'de faaliyet gösterecek Avrupa Birliği (AB) Bilgi Bürosu 26 Mart 2006 Cuma günü açıldı. Açılış törenine Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ile Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu Başkanı Hansjörg Kretschmer de katıldı.

AB Bilgi Bürosu'nun açılış toplantısında konuşan Kretschmer, AB üyesi ülkeye ve üye olacak ülkelere konuşu olmanın, Edirne için bir şans olduğunu

söyledi. Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ise, Türkiye'nin AB'ye verilen süreden önce gireceğini ifade etti.

Hükümet Caddesi'ndeki Paşakapısı güney köşesinde hizmete açılan AB Bilgi Bürosu'nun açılış töreni, yağmur nedeniyle Devecihan konferans salonunda devam etti.

Törende yaptığı konuşmada, Avrupa'nın Türkler'e uzak bir toprak parçası

olmadığının altını çizen Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Türkiye'nin 50 yıllık bir programla Avrupa yolunda önemli adımlar attığını söyledi.

Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu Başkanı Hansjörg Kretschmer, Türkiye'nin AB'ye girebilmesi için halkın düşüncelerinin çok önemli olduğunu belirterek, kamuoyu desteğinin bilgiye dayalı olması gerektiğini, bilgi bürosunun da buna hizmet edeceğini ifade etti. Edirne'nin Türkiye'nin Avrupa'ya açılan kapısı olduğunu dile getiren Kretschmer, "Zaten Edirne'de birçok proje yürütülüyor, bu büroyu tüm imkanlarımızla destekleyeceğiz" dedi.

AB'ye katılım projesinin Türkiye'nin en önemli projesi olduğunu söyleyen Maliye Bakanı Kemal Unakıtan da Türkiye'nin AB kriterlerini ülkesine taşıdığı, açılan büronun AB projeleriyle ilgili halkı bilgilendireceğini ifade etti. "AB'ye girmemiz halk desteğine, bu nedenle bize verilen tahmini süreden daha önce AB'ye gireceğiz" diyen Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, hükümetin üzerine düşen görevi yaptığını da sözlerine ekledi.

Edirne Valiliği, Türk ve Bulgar Enerji bakanlarının buluşmasına ev sahipliği yaptı. Mart ayındaki enerji zirvesinde Meriç Nehri yatağının temizlenmesi, Suakacağı Barajı ve doğalgaz projeleri masaya yatırıldı.

26 Mart Pazar günü Edirne Valiliği'nde bir araya gelen Enerji Bakanı Hilmi Güler ile Bulgaristan Enerji Bakanı Rumen Stoyanov Ovcarov'un gündeminde su taşkınları ve doğalgaz projeleri vardı. Toplantının ardından yapılan açıklamada, görüşülen konular hakkında bilgi verildi.

Tunca Nehri'ni taşkına yol açmasını önleyecek Suakacağı Barajı

Enerjide Türk-Bulgar İşbirliği

ji'yla ilgili temasların bir süredir sürdürüldüğü belirtilen açıklamada, teknik çalışmaların haziran ayı başında tamamlanacağı kaydedildi. Barajın işletilmesi ve elektrik üretilmesiyle ilgili de görüşme yapıldığı ifade edildi.

Görüşülen bir diğer konu da NABUKO olarak adlandırılan doğalgaz projesiydi. Türkiye ve Bulgaristan üzerinden Avusturya'ya gidecek doğalgaz hattıyla ilgili yapılan görüş-

mede de olumlu görüşler dile getirildiği ifade edildi.

Bulgar Enerji Bakanı Ovcarov da su taşkınlarıyla ilgili Bulgaristan'ın Türkiye'ye yardımcı olacağını ve teknik çalışmaların hızla tamamlanacağını söyledi. Meriç yatağının temizlenmesiyle ilgili de çalışmaların sürdürüldüğü dile getirildi.

Komşuların ortak hedefi AB

Sınırötesi İşbirliği-Ortak Küçük Projeler Fonu'yla AB tarafından finanse edilen 'Türk-Bulgar Turizm ve Kültür Değişim ve Gelişim Merkezi' şubat ayında yapılacak açılış toplantısıyla start aldı.

Avrupa Birliği (AB) tarafından finanse edilen 'Türk-Bulgar Turizm ve Kültür Değişim ve Gelişim Merkezi'nin açılış toplantısı, şubat ayında Edirne Ticaret Borsası toplantı salonunda yapıldı. Toplantıya, Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Yambol Valisi Vasili Petrov, Edirne milletvekilleri ile Türk ve Bulgar işadamlarının da içinde bulunduğu kalabalık bir daveti topluluğu katıldı.

Toplantıda konuşma yapan Vali Nusret Miroğlu, Bulgaristan'ın AB üyeliğine yakın olduğunu, Türkiye'nin de üyelik için büyük çaba sarf ettiğini söyleyerek "Ortak düşüncemiz AB'dir" dedi. Vali Miroğlu 'Türk-Bulgar Turizm ve Kültür Değişim ve Gelişim Merkezi' sayesinde iki ülke arasında

daki işbirliğinin artacağını da sözlerine ekledi. Yambol Valisi Petrov da merkezin sınırötesi işbirliği kapsamında hazırlanan projenin, iki ülkenin AB'ye giriş yolunda fayda sağlayacağını belirtti.

Toplantıda milletvekilleri Rasim Çakar, Necdet Budak ile Edirne Belediye Başkanı Hamdi Sedefci, Edirne Genç İşadamları Derneği Başkanı (EGİD) Kadir Çakay ve EGİD Proje lideri Hakan İnci de birer konuşma yaptılar. Konuşmacılar, Edirne'nin tarihsel ve kültürel zenginliklerinin ön plana çıkarılarak, turizm sektörünün canlandırılması gerektiğini görüşlerini açıkladılar.

Toplantının ardından iki ülke halkoynunları ekiplerinin görüşleri izlendi. Yambol Koro Okulu ile Edirne Devlet Türk Müziği Korosu'nun konserlerinden sonra 'Türk-Bulgar Turizm ve Kültür Değişim ve Gelişim Merkezi'ne sembolik açılış töreni yapıldı.

Sınır kentleri Edirne'de kriz merkezi kuruyor

Edirne Valisi Nusret Miroğlu'nun önerisiyle Bulgaristan ve Yunanistan'ın sınır kentleriyle birlikte Edirne'de uluslararası bir kriz merkezi kurulması kararlaştırıldı.

Bulgaristan'ın Haskova kentinde yapılan Sivil Savunma ve Afetlerde İşbirliği Konulu toplantıya katılan Vali Nusret Miroğlu, "Herhangi bir afet sırasında elimizde mevzuat, birbirimize yardımcı zorlaştırıyor" diyerek ortak kriz merkezi kurul-

masını önerdi. Bulgaristan'ın Yambol ve Burgaz, Yunanistan'ın Dedeağaç valilerinin katıldığı toplantıda, Vali Miroğlu'nun teklifi kabul görüldü.

Uluslararası kriz merkezi kurulmasının sınır kentleri arasındaki yardımlaşmayı kolaylaştıracağını söyleyen Vali Miroğlu konuyla ilgili şöyle dedi: "Afetlerde yardım isteme ve yardıma girme konusunda sorunlar yaşıyoruz. Bu sorunları sınırları olarak ürettiğimiz projelerle aşacağız. Geçen yıl Bulgaristan'a iş makinesi gönderdik; Ipsala'da bir Türk hasta kabanını yıl nedeniyle Yunanistan'da tedavi gördü. Biz komşuyuz; deprem, yangın, su taşkını gibi afetlerde birbirimize yardım etmeliyiz."

Eğitime İngiliz desteği

Millî Eğitim Bakanlığı ve British Council tarafından yürütülen 'Dezavantajlı çocukların Eğitime Etkin Katılım Projesi'nde Edirne pilot il seçildi.

Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Dr. İlkeretin Genel Müdürü Prof. Dr. Servet Özdemir, British Council Başkanı Yardımcısı Gillian Cowell, İl Millî Eğitim Müdürü Hulusi Beşiroğlu, Edirne Belediye Başkanı Hamdi Sedefci ve yetkililer, mart ayında yapılan toplantıda bir araya gelecek, konuyla ilgili gelişmeleri değerlendirdi.

Dezavantajlı çocukların Eğitime Etkin Katılım Projesi'nde, zorunlu öğrenim çağına olup da çeşitli nedenlerle okula kayıt olmamış ya da devam edemeyen çocukların eğitime katılımının sağlanması hedefleniyor.

Proje kapsamında çocuklara ve velilerine yönelik çalışmalar yapılacak. Çalışmalar Edirne merkez ile Keşan ve Uzunköprü'deki 8 ilköğretim okulunda yürütülecek.

Turizm Fuarı'nda Edirne rüzgarı esti

İstanbul'da düzenlenen Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'na (EMITT) katılan Edirne Valiliği, Edirne'nin tanıtımına önemli katkılar sağladı.

Turizm dünyasının kalbi, 23-26 Şubat 2006 tarihleri arasında düzenlenen EMITT Doğu Akdeniz

Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'nda attı. İstanbul Beylikdüzü'ndeki TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi'nde sektörü buluşturan fuarda, ülkeler, kentler ve turizm firmaları tanıtımda birbirleriyle yarıştı. Fuarda Edirne'yi Edirne Valiliği tek başına temsil etti.

Edirne Valiliği'nin düzenlediği fuar standında, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile ETUR, Edirne'nin tanıtımının yanı sıra, yöresel el sanatları ürünlerinin satışını da yaptı. Ziyaretçilere badem ezmesi ve Edirne peyniri ikram edilen standda, geleneksel el sanatlarından Mis Meyve Sabunu, Edirnekari, Aynalı Süpürge ve Edirne Bebekleri büyük ilgi gördü.

Fuarın gala gecesinde Edirne Lokantacılar Odası sponsorlu-

ğunda, Edirne'ye özgü lezzetlerden Tava Çiğeri ziyaretçilere ikram edildi.

Fuarı ziyaret ederek tüm standları gezen Vali Miroğlu, fuar çalışmalarına sadece valiğin değil, sivil toplum kuruluşlarının da destek vermesini gerektiğini söyledi.

Ergene Planı için işbirliği çağrısı

Trakya Üniversitesi Rektörlüğü, üniversite tarafından hazırlanan Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı ile ilgili brifing toplantısını düzenleyerek, planın uygulanmasına ilişkin işbirliği olanaklarının geliştirilmesini çağırıyor.

Ocak ayında, Rektörlüğün Karanlıkta Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Belediye başkanı Hamdi Sedefci, Tümen Komutanı Recep Rifki Durusoy ile İl Özel İdareleri Genel Sekreteri İlhami Doğan ve İl Çevre Müdürlüğü yetkilileri katıldı.

Trakya Üniversitesi Rektörü Enver Duran ile rektör yardımcısı Prof. Dr. Nizamettin Şenköylü ve Prof. Dr. Timur Kirgiz'in başkanlığında Ergene Çevre Düzeni Planı koordinasyon kurulu üyelerinin hazır bulunduğu toplantı, plan hakkında ayrıntılı bilgi sunuldu.

Ergene Havzası Çevre Düzeni

Planı'nın önemini vurgulayan Rektör Enver Duran, planı hazırlayan Trakya Üniversitesi'nin planın ilkelere bağlı kalınarak uygulanmasında her türlü işbirliğine hazır olduğunu ifade etti.

Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Nizamettin Şenköylü, planın yönetiminin sahip olduğu doğal kaynakların sürdürülebilirlik kalınma ilkelere doğrultusunda kullanılmasını ve kalkınmanın fiziksel mekana yanıtlanması sağlayan en önemli araç olduğunu dile getirdi. Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde çevrenin en önemli öğelerden biri olduğunu da değinen Şenköylü, Çevre Düzeni Planı'nın bilimsel ve idari birimleri yanı sıra sivil inisiyatifleri katılması desteğine gelişmeye açık bir model olduğunu söyledi.

Açılış konuşmalarının ardından Prof. Dr. Emre Aysu, planla ilgili genel bilgiler vererek, bölgenin fiziksel, ekonomik, sosyal alanındaki duru-

munu aktardı. Bölge toprağının yüzde 74'ünün tarımsal nitelik taşıdığı belirtilen Profesör Aysu, bölgede kirletici özellikle sanayinin yer aldığı dediği. Sanayileşme konusunda bölgenin baskı altında olduğunu ifade eden Aysu, 2020 yılında doğu nüfusunun 2 milyon 700 bin olacağını ve gelişmelere uygun önlemlerin alınmasını önemine dikkat çekti.

Prof. Dr. Cemil Cangir ise bölgenin toprak yapısı hakkında bilgi vererek, tarım arazilerinin Türkiye geneline göre daha iyi olmakla birlikte, yeterli olmadığını ifade etti.

Uzmanların Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı'yla ilgili yaptığı açıklamalarından ardından katılımcıların da görüşlerini dile getirdiği brifing toplantısında, planın uygulanması konusunda işbirliği olanaklarının geliştirilmesi için görüş birliğine varıldı.

Doğaya ve insana en büyük armağan; ağaç

Orman Haftası, 28 Mart Salı günü düzenlenen Ağaç Bayramı'yla kutlandı. İlköğretim öğrencilerinin sunduğu renkli gösterilerle tam bir doğa şenliğine dönüşen etkinlikte 500 adet fidan dikildi.

Trakya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi bahçesinde düzenlenen 'Ağaç Bayramı'nda, Vali Fahri Yücel İlköğretim Okulu, 75.nci Yıl İlköğretim Okulu öğrencileriyle Edirne İlköğretim Okulu Yavru TEMA ekibi, gösterileniyle bayram havası yaşattılar.

Edirne Valiliği Çevre ve Orman

Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü, Trakya Üniversitesi Rektörlüğü ve TEMA temsilcilerinin birlikte hazırladığı etkinlikte, halkoyunları ve drama gösterileriyle, şir ve müzik dinletileri sunuldu. İlköğretim öğrencilerinin doğayı canlandıran drama gösterileri kutlamaya renk kattı.

Canlı gösterilerle dikkatlerin doğaya çevrildiği Ağaç Bayramı'nda konuşan Çevre ve Orman İl Müdürü Abdullah Bulbul, sınırlı doğal kaynaklara sahip dünyamızın çevre felaketleriyle yüz yüze olduğunu söyledi. Ormanların havayı

temizlemişine işaret eden Bulbul, bir ağacın, 40 insanın nefes alıp verirken oluşturduğu karbondioksiti alarak, oksijen sağladığını sözlerine ekledi. Çevre ve Orman Müdürü Abdullah Bulbul, ormanların çok olmasızıyla birlikte iklimlerin değişeceğini, ekosistem bozulacağını ve yaşamın tehlikeye gireceğini ifade etti.

Ağaç Bayramı töreninde konuşan Vali Nusret Miroğlu da etkinliği hazırlayanlara teşekkür ederek, öğretmen ve öğrencileri kutladı. Trakya Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Beyhan Karamanlıoğlu ile TEMA İl temsilcisi Rıza Gündüz'ün konuşmasının ardından Trakya Üniversitesi'nin 1 hektarlık açıldığında alanına 500 adet fidan dikildi.

'15 milyon aileye 15 milyon fidan'

Çevre ve Orman Bakanlığı'nın yürüttüğü '15 Milyon Aileye 15 Milyon Fidan Dikim Kampanyası' çerçevesinde Edirne'de törenle fidan dağıtıldı.

2 Mart 2006 Perşembe günü Atatürk Anıtı önünde yapılan törene, Vali Nusret Miroğlu, vali yardımcısı Cengizhan Aksoy ve Ali Deniz Süremen ile daire müdürleri de katıldı. Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulu ile İstiklal İlköğretim Okulu çevre kolu öğrencilerinin de hazır bulunduğu törende yapılan konuşmalarla, yaşanabilir bir dünya için çevreyi korumamız önemine dikkat çekildi.

İki bin fidan dağıtılan törende konuşan İl Çevre ve Orman Müdürü Abdullah Bulbul, sanayileşme ve nüfus artışının çevre sorunlarının beraberinde getirdiğini söyledi. Doğal kaynakların sınırlı olduğu dünyamızın ormanlaşması, çöleşme, nükleer atıklar ve toprak kayması gibi felaketlerin tehdidi altında olduğunu işaret eden Bulbul, buna 'dur' demek gerektiğini kaydetti. Eğitim ve toplumsal gelişmede ailemin önemine değinen Abdullah Bulbul, bu nedenle fidan dikim kampanyasının başlatıldığını ifade etti.

Fidan dağıtım töreninde konuşan Vali Miroğlu, geçen yıl Edirne'de iki

bin fidan dikildiğini; bu rakamın ülke geneline göre önemli, ama yeterli olmadığını ifade etti. Vali Nusret Miroğlu, açıldığında çeşitliliğine, valiliğin her türlü desteği verileceğini de sözlerine ekledi.

Bereketin simgesi sular bu kez felaketi taşıdı

Balkanların dağlarından kopup gelerek Edirne'de birleşen; tarih boyunca etrafındaki medeniyetler üreten, Trakya ovasına can veren sular, bu yıl korku ve çaresizliği taşıdı Edirne'ye... Çiftçinin emeğini, umudunu silip götürdü.

Edirne, yoğun yağışlar sonucu, 12 Mart 2006 Pazar günü 1000 m³/saniye suyun Bulgaristan'daki Soğukpınar barajından Arda nehrine bırakılmasıyla felaketin damgasını vurduğu kabus dolu günler yaşadı.

DSİ XI. Bölge Müdürlüğü'nün son 22 yılın en büyüğü olarak nitelendirildi taşkın, Meriç ve Tunca ovalarında yaklaşık 500 bin dönüm tarım arazisini sular altında bıraktı. Arazi ve yerleşimlerin selden korunmak için yapılan seddeler patladı; Karaağaç Mahallesi sular altında kaldı; Pazarkule yolu, Ekmeğci-zade ve Mecidiye köprüleri trafiğe kapandı; mahsur kalan vatandaşlar askeri araçlarla tahliye edildi.

Sel afetine karşı Edirne Valiliği Kriz Merkezi 24 saat çalışmaya esasına göre faaliyete geçirdi. Durum Başbakanlık, Dışişleri, İçişleri ve Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarına bildirildi. Meriç nehri güzergahındaki Uzunköprü, Meriç, İpsala, Enez ilçelerine su taşkınına karşı hazırlıklı olmaları için uyarıldı.

İl genelindeki sedde yarığlarının onarımı için toplam 153 kamyon, 23 hizmet aracı, 39 iş makinesi, 70 traktörle geceli gündüzlü çalışıldı.

Yardıma yağdı

Su taşkınının etkilediği bölgedeki halkın acil ihtiyaçlarını karşılamak üzere, Başbakanlık Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü Acil Destek Fonu'ndan 1 milyon YTL ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nden 500 bin YTL, Edirne Valiliği'ne gönderildi.

İl Özel İdaresi, Edirne Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Kızıl Aşevi ve Türk Hava Kurumu işbirliğinde yiyecek ve barınma ihtiyaçlarının karşılanması için seferber oldu.

Sivil toplum kuruluşlarıyla özel kuruluşlar da yardım kervanına yardımcılarıyla destek verdi.

Uzun vadeli çözüm için önlemler...

Edirne Valiliği, yıkıcı sonuçlar doğuran su taşkınlarının önlenmesi için hazırladığı önlemler paketi de gündemine aldı.

Taşkınlarla büyük öküde yıpranan, tarihi eser niteliğindeki Tunca ve Meriç köprülerinin onarımı ve korunması için, Pazarkule otopan bağlantı yolunun bir an önce yapılması; Bulgaristan'daki barajlardan bırakılan su miktarı rejiminin bir sisteme ve protokole bağlanması; uzun yıllar bakımı yapılmayan seddelerin güçlendirilerek bakımdan geçirilmesi; su taşkınlarının meydana geldiği bölgelerde risk oluşturan alanların iskana açılmasının önlenmesi; İpsala-Dörtöyl arasında suyun tahliyesi için üçüncü körünün yapılması; Uzunköprü'deki tarihi köprüye alternatif olacak köprünün yapılması; Meriç ve Arda nehirlerinin yataklarının ivedilikle temizlenmesi; Tunca barajının bir an önce bakılması; önlemler paketinin acil çözüm bekleyen başlıklar arasında yer alıyor. ■

Edirne Valiliği, güç koşullar altında yaşayan ve sokakta çalışmak zorunda kalan çocukların topluma kazandırılması için proje geliştirdi. Eski İl Halk Kütüphanesi, 'Çocuk ve Gençlik Merkezi' olarak hizmet verecek.

Ekonomik koşullar altında ezilen ve sokakta çalışmak zorunda kalan çocukların imdadına Edirne Valiliği'nin geliştirdiği proje yetişti. Sokakta çalışan çocukların kültürel, sportif ve sanatsal faaliyetlerle ruhsal gelişimlerine yardımcı olmak için eski İl Halk Kütüphanesi binası Çocuk ve Gençlik Merkezi olarak düzenleniyor. Proje imzalanın protokolle start aldı.

Sokak çocuklarıyla ilgili çalışmaların geçen yıl başlatıldığını belirten Edirne Valisi Nusret Miroğlu hedeflerinin, ağırlaşan ekonomik sıkıntılar altında, sokakta çalışmak zorunda kalan çocukların, sokakta kalma sürelerini

Sokakta çalışan çocuklar topluma kazandırılıyor

kısaltmak ve üretime katılmalarını sağlamak amacıyla hazırlanan projeye başlandı. Proje, Edirne Kent Konseyi de destek verecek. Edirne Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü'nün 60 bin YTL finansman sağladığı Çocuk ve Gençlik Merkezi haziran ayında faaliyete geçecek.

Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından yeniden düzenlenen eski İl Halk Kütüphanesi binasının projesi hazırlanıyor.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü yönetmelikleri doğrultusunda hizmet verecek merkezin devreye sokulması ve

çalışmaların yürütülmesi için, tüm kamu kurumlarıyla işbirliği yapılacak. Proje Edirne Kent Konseyi de destek verecek.

Edirne Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü'nün 60 bin YTL finansman sağladığı Çocuk ve Gençlik Merkezi haziran ayında faaliyete geçecek.

ALO 150 BİMER vatandaşın hizmetinde

Türkiye genelinde vatandaşların doğrudan devlete ulaşabilmesini sağlayan ALO BİMER sistemi devreye girdi.

Türkiye genelinde Başbakanlığa yapılacak tüm başvuruların kabulünü ve Bakanlıkları, valiliklere yapılan müracaatların Başbakanlık'tan izlenebilmesi amaçlayan ALO BİMER sistemi hız-

mete girdi. Vatandaşlar artık ALO 150 hattını arayarak, Başbakanlık İletişim Merkezi'ne (BİMER) ulaşış, doğrudan devlete bağlanabilirler.

Vatandaşların yönetimi ilişkin şikayet, talep, görüş ve önerilerini kolayca iletebilmeleri için devreye sokulan ALO BİMER ile, hızlı ve etkili bir iletişim sistemi kurularak demokrasinin sağlıklı işleyişine de katkı sağlanmıştır. Bu amaçla Edirne Valiliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü bünyesinde ALO 150 BİMER bürosu oluşturuldu.

ALO 150 telefon hattı ile vatandaşların yazılı veya sözlü başvuru, görevli personel tarafından işleme konularak, en kısa sürede cevaplanıyor.

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının aynı amaçla kullandıkları telefon numaraları da belli bir süre içinde ALO BİMER sisteminde dahil edilecek.

Kültür Envanteri hazırlanacak

Edirne Valiliği, Edirne Kültür Envanteri çalışmalarını başlattı. Vali Nusret Miroğlu, çalışmaya ilgili şubat ayı içinde öğretim üyeleri, sanat tarihçileri, araştırmacılar, yazarlar ve İl Kültür Müdürlüğü yetkililerinin katıldığı bir toplantı düzenledi.

Edirne'nin jeopolitik önemini yanı sıra, tarımsal ve kültürel zenginliğine dikkat çeken Vali Miroğlu, eksiksiz bir kültür envanterine sahip olmadıklarını dile getirdi. Doğru somuca anak doğu bilgilye ulaşılabilceğine işaret eden Miroğlu, Kültür ve Turizm Bakanlığının talebi doğrultusunda Edirne Kültür Envanteri çalışması başlatıldığını söyledi. Vali Miroğlu, uzman ve ilgili kişilerin bu çalışmaya katkı sağlanmalarını da istedi.

Eğitim tarihine ışık tutan yeni bir eser

Trakya Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Ratip Kazancıgil, öğretim görevlisi Nilüfer Gökçe, Ender Bilal ve Prof. Dr. Murat Tuğrul'un oluşturduğu araştırma grubununun hazırladığı Edirne Eğitim Tarihi kitabı İl Özel İdaresi tarafından yayımlandı.

Edirne eğitim tarihinin geçmişi ve zamanın kararlarına gömülmüş olan ayrıntıların gün ışığına çıkartıp, gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla hazırlanan çalışma, ilkököl, ortaokul ve lise dönemlerini kapsıyor.

Trakya Üniversitesi'nin 20. kuruluş yıldönümü nedeniyle "Trakya'da Yüksek Öğretim Tarihi" adlı bir yayın hazırladıklarını, ardından "Trakya'da Tıp

Eğitimi" adlı ikinci bir çalışmaya hazırladıklarını kaydeden Ratip Kazancıgil kitaba ilişkin şunları söyledi:

"Önce yüksek öğrenimle ilgili çalışmalar yapınca, Edirne Eğitim Tarihi'ni, temeldin değıli de gatsindin anlatmak gibi garip bir duruma düştük. İşte bu açığı kapatmak için, işe temeldin başlayıp, Edirne'nin Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi ilk ve Cumhuriyet dönemi ilk ve orta dereceli eğitimin ve yaygın eğitim kurumlarını, erişebildiğimiz kaynaklar oranında anlatmaya çalıştık. Aslında amacımız, Edirne'nin Osmanlı ve

Cumhuriyet dönemindeki ilköğretimden yüksek öğretime kadar olan maarif (eğitim) tarihinin genel başlıklar halinde toplamak idi."

Araştırma grubu, 'toplumun eğitimi' gibi çok geniş kapsamlı bir konunun, sadece okul adı altında toplanan kurumlarla ele alınmasını yeterli bulmuyarak, tekke-ler, zaviyeler, camiler gibi dini kurumlar, kırsallar, halk eğitimi merkezleri, kütüphaneler, özel dershaneler, kurslar, tiyatros, sinema, televizyonlar, matbaalar ve benzeri kuruluşlara da kitapta yer verdiler.

Geleceğimizin temeli eğitim

Edirne'de ikili öğretim yapan dört okulun da normal eğitim-öğretme kavuşturulması için çalışmalar yapıyor. Kurtuluş, Şehit Asım, İstiklal ve Cumhuriyet ilköğretim okullarına yeni binalar tahsis edilmeyle çalışılıyor.

Çalışma kapsamında, Ticaret Meslek Lisesi'nin yeni binasının taşınmasıyla boşalan tarihi bina Kurtuluş 100'na tahsis edildi. İstiklal İlköğretim Okulu, onarımı yakında tamamlanacak olan İtalyan Kilisesi'ni bekliyor. Şehit Asım İlköğretim Okulu ise eski Pratik Kız Sanat Okulu'nun restore edilmesinin ardından normal öğretime kavuşacak. Okula dönüşümlük tarihi binaların restorasyon projeleri ETUR Rölöve ve Restorasyon Bürosu tarafından hazırlanıyor. Cumhuriyet İlköğretim Okulu'na ek bina arayışı ise sürüyor.

Edirne Valisi Nusret Miroğlu, okul inşaat ve onarımlarının yaz tatilinde tamamlanabilmesi için ihale işlemlerinin bir an önce yapılmasını talimatını verdi.

Ahmet Yenice ile Edirne Valisi Nusret Miroğlu arasında, 15 Ekim 2005 Cumartesi günü Ahmet Yenice'nin İstanbul'daki evinde imzalanmıştır. Protokole Edirne Milletvekili Necdet Budak ile birlikte Milli Eğitim Müdürü Hulusi Beşiroğlu ve Keşan İlçe Milli Eğitim Müdürü Latif Özneç de katılmıştır.

Ahmet Yenice İlköğretim Okulu adıyla kısa sürede yapımına başlanacak olan bina, 2006-2007 eğitim-öğretim yılında hizmete girecek. Yaklaşık maliyeti 2.000.000 YTL (iki trilyon lira) üzerinde olacağı tahmin edilen okul inşaatı anahtar teslimi Edirne Valiliği'ne devredilecek.

Ahmet Yenice, yapacağı okulun protokolünü imzalarken

EDİRNE'Yİ AYDINLATAN BİR KÜLTÜR YUVASI

Dr. Ratip Kazancıgil Kütüphanesi

"Bu kitaplar benim çocuklarım gibi, her gün onları ziyaret ederim". 84 Yaşındaki Yrd.Doç.Dr. Ratip Kazancıgil, T.Ü. Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Kürsüsü'ndeki kütüphanesinde bulunan kitapları ile olan bağını bu cümle ile özetliyor.

50 MÜDÜRLÜĞÜ GÖREVİNİ YÜRÜTTÜKTEN sonra emekli olup akademik kariyer yapan, doktor, tarihçi, araştırmacı ve Edirne tarihini gözler önüne seren 20' nin üzerinde kitabın sahibi Kazancıgil'in üniversiteye başladığı kendi kişisel kütüphanesi 14 yıldan beri öğrencilere ve araştırmacılara hizmet veriyor.

Dile kolay tam 60 yıllık birikim. Tıp fakültesindeki öğrencilik yıllarından başlayıp halen devam eden kitap sevgisi, bugün genel kültür, edebiyat, tarih ve sanat ağırlıklı 15 bin aşan kitap, sayısız dergi ve ansiklopedi koleksiyonlarına dönüşmüş durumda. Kütüphane ayrıca, Edirne tarihini anlatan zengin bir fotoğraf koleksiyonuna sahip bulunuyor. Bu bilim yuvasına "Genel Kültür Kütüphanesi" diye tanımlıyor ve burada tıp tarihi ile ilgili kitapların önemine de değiniyor Ratip Kazancıgil.

Gözü gibi bakıp koruduğu kitapları, kurucusu olduğu ve uzun yıllardır hocalık yaptığı Trakya Üniversitesi Tıp

Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Kürsüsü'ne bağışlama kararı aldığında yıl 1992 tarihine götürüyor. Dönemin üniversite senatosu bu bağış üzerine 12 Haziran 2002 tarih ve 5 nolu karar doğrultusunda bu bağışlardan oluşan kütüphaneye Kazancıgil'in ismini vermeyi kararlaştırdı. Düzenleme ve tasnif çalışması kısa sürede sonuçlandı ve bu değerli kütüphaneye 4 Kasım 2002 tarihinde, dönemin rektörü Prof.Dr. Poyraz Ülger tarafından açıldı. O günden beri de sadece kürsüsündeki öğrenci ve öğretim üyelerine değil aynı zamanda üniversitenin diğer bölümleri ve diğer üniversitelerden gelen araştırmacılara da hizmet veriyor.

Nilüfer Gökçe, Gülden Yılmaz, Gülçin Çelik, Müberra Uygun ve Oya Davut Kadayıfçı'nın da büyük emek ve katkıları ile düzenlenip işlerlik kazanan kütüphaneye her geçen gün kendisini biraz daha geliştireyor. Kütüphaneye konu bütünlüğü içinde yeni yayınlar kazanıyor.

Yalnız yaşayan bir insan olduğuna ve bu kitapları ileride dağılıp girmesine için böyle bir bağış kararı alıp kütüphaneye oluşturma kararını aldığını söylüyor.

Kent Tarihi Müzesi'ne belge toplama kampanyası

Edirne'nin geçmişten gelen kültürel birikimini yansıtmak, araştırmacılar ve ziyaretçilerin kente ilgili bilgi almasını sağlamak amacıyla kurulan Vali Fahri Yücel Kent Tarihi Müzesi için belge toplama kampanyası açıldı. İl Genel Meclisi toplantısında konuyla ilgili bilgi veren Edirne İl Özel İdaresi Genel Sekreteri İlhami Doğan, müzedeki görsel mekanlar ve sergilerin dışında, alt kattaki kent arşivi bölümünün işlevselleştirilmesi için, eski fotoğraf ve belge toplama kampanyasının başlatıldığını söyledi. Kampanya için 5 kişilik komisyon kurulduğunu belirten Doğan, her türlü eski belge ve fotoğraf gibi dokümanların müzeye kazandırılması için düzenlenen bu kampanyaya destek verilmesini istedi.

Edirne Fatih heykeline kavuştu

Edirne, uzun süredir beklediği Fatih heykeline kavuştu. Fatih Sultan Mehmet Anıtı, Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç'un katıldığı bir törenle açıldı.

Yeni Belediye Sarayı önündeki alana dikilen Fatih heykelinin açılış töreni 5 Şubat Pazartesi günü, Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Edirne millerlekileri Ali Aygü, Necdet Budak, Edirne Belediye Başkanı Hamdi Sedefçi, siyasi parti temsilcileri, daire müdürleri ve çok sayıda vatandaşın katılımıyla yapıldı.

Heykelin açılış için Edirne'ye gelen Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç, Fatih heykelinin Edirne'ye dikilmesinde geç kalındığını ifade ederek, Fatih'in 'çağ açıp çağ kapatan' biri olarak vurgulanmaktansa çalışma tarzının benimsenmesi gerektiğini dile getirdi. Bakan Koç, Fatih'in genç bir komutanken İstanbul'u fethetmesinden de ders çıkarılması gerektiğini sözlerine ekledi. Bronz kaplama olarak dökülen Fatih

heykeli, heykeltıraş Metin Yurdanur tarafından yapıldı. 4,5 metre yüksekliğindeki heykel 3 ton ağırlığına.

Sultan II. Murat'ın oğlu Mehmet, 1432 yılında Edirne'de doğdu. Babasının tahttan çekilmesiyse çocuk yaşta padişah olan Fatih, 1451'de II. Murat'ın ölümü üzerine kesin olarak Edirne'de tahta çıktı. İstanbul'un alınış planlarını Edirne'de yapan Fatih, Bizans surlarını yıkan ünlü toprakları yine Edirne'de döktürdü. İstanbul'un alınışından sonra, Osmanlı başkentini Edirne'den İstanbul'a taşıdı.

Bilime ve sanata olan ilgisi, dehası yetenekleriyle, Osmanlı Devleti'ni bir Dünya imparatorluğu haline getiren Fatih Sultan Mehmet, 1481'de öldü.

Edirne havadan da güzel

Her açıdan zengin fotografik görüntüler sunan Edirne, bu kez fotoğraf sanatçısı Enver Şengül'ün uçaktan çektiği fotoğraflara konu oldu.

Şengül'ün çektiği havadan Edirne fotoğrafları, geçtiğimiz Eylül ayında, Trakya Üniversitesi Sultan II. Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi'nin Hırvatistan'da yaptığı sunumda izleyicilere gösterildi.

Bugüne dek doğal ve kültürel değerleriyle birçok Edirne fotoğrafı çektiğini söyleyen Enver Şengül, 'şehri havadan fotoğraflama hayalini, Türk Hava Kurumu yetkililerinin yardım ve desteğiyle gerçekleştirdiğini dile getirdi.

Şengül, "Havanın puslu olmasına rağmen, Türk Hava Kurumu'nun tahsis ettiği Türk Kuşu uçağıyla Edirne semalarında 4 tur attık. Elden geldiğince o hızlı hareketle ve titreşime rağmen Edirne'yi havadan fotoğraflamayı başardık." dedi.

2004'te Avrupa Müze Ödülü'nü alan, TÜ Sultan II. Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi'nin de yöneticisi olan

Enver Şengül, çektiği fotoğrafların dünya genelinde ödüllü müzelerinde yayın edildiği Dubrovnik'teki uluslararası müzecilik kongresinde büyük ilgi ile karşılandığını ve Edirne'nin tanıtımına katkı sağladığını dile getirdi.

Üç Şerefeli Cami

Sultan II. Bayezid Külliyesi

EDİRNE BASIN-YAYIN TARİHİ HAZIRLANDI

Yerel Basının Tarihi Aydınlanıyor

Araştırmacı Yazar Ender Bilal'ın, Edirne'nin basın ve yayın tarihini konu aldığı çalışması Edirne Valiliği tarafından yayımlanıyor.

Edirne'de matbaacılık ve basın faaliyetlerinin gelişimi, 1361 yılından itibaren araştıran Ender Bilal, Osmanlı dönemindeki Salnameler, Osmanlıca yayımlanan gazeteler ve günümüzdeki basılı ve dijital yayınlara araştırmada yer veriyor. İki cilt halinde, Edirne Valiliği tarafından basılan çalışma, yerel basın faaliyetlerinin ilk hareketlerinden başlayarak, günümüze kadar geçirdiği aşamaları kronolojik olarak ele alıyor. Kitap, Edirne'deki basın hareketlerini inceledik aynı zamanda, Türk Matbaacılığının gelişiminin bir özeti de gözler önüne seriyor.

92 yıl başkentlik yapan tarihi kent Edirne'nin, ilkimizin basın-yayın tarihi içindeki önemini yadsınmayacağına vurgulanan araştırmacı Ender Bilal, 'gerek Balkan Savaşı, gerekse Kurtuluş Savaşı dönemlerinde Türk ve Edirne basınının üstlendiği görev, tarihi belgelerle yerini almış' ifade etti.

'Edirne'de ilk matbaa 1554'de kuruldu'

Kitapta, matbaanın icadından 30 yıl sonra İtalya'da, 1480 yılında Portekiz'de; 1489 yılında İspanya'da Yahudilerin İbranca harflerle kitap basmaya

Edirne'de yayımlanan gazetelerden 'Resmî Gazete' ve Millî Gazete

başladıkları dile getirilerek, İspanya'dan göç eden Yahudilerin, 1494 yılında İstanbul'da; 1510'da Selânik'de, 1554 yılında da Edirne'de matbaa kurdukları belirtiliyor. Osmanlı Devleti'nde, çeşitli engelleme girişimlerinden dolayı, ilk matbaanın İbrahim Müteferrika tarafından ancak 1727 yılında kurulabilen değinen araştırmacı Ender Bilal, Edirne'deki ilk basın-yayın faaliyetleriyle ilgili şunları söyledi:

"Edirne'de ilk resmi matbaa, H:1284-M:1867-1868 yılında eski vilayet konağı birimlerinden, dönem Edirne Valisi Hürşit Paşa tarafından H:1280/M:1864 yılında yaptırılan binada "Edirne Vilayet Matbaası" adıyla kurulmuştur. Edirne'de dili Türkçe, Arabi harflerle yayımlanan ilk resmi gazete, Edirne Vilayet matbaasında, Edirne vilayetin resmi yayın organı olarak yayımlanan, "Edirne Gazetesi"dir. Devletin imtiyaz sahibi olduğu bu gazete, 17 Ağustos 1867 yılında

yayın hayatına başlamıştır. Edirne gazetesi, Türkçe, Rumca ve Bulgarca olarak yayımlanmıştır. Bu gazeteyle daha sonra değişik isimlerle çıkan gazete ve dergiler izlenmiştir. Bu bağlamda; Edirne'nin basın, basın-yayın hayatına isimlerini kazıyan Mustafa Şevket (Dağdevirenzâde), Mehmet Şeref (Aykut), Mustafa Kasım (Yolagdelili), Mehmet Behçet (Perim), Emin Necmeddin (Güçüyenler) gibi isimlerin de saygı ile anılıyor.

İki ciltten oluşan kitabın birinci ciltinde, Edirne'nin basın-yayın kuruluşları ve bu kuruluşların gerçekleştirdiği çalışmalar anlatılıyor. Gazeteler, dergiler, ajanslar, internet siteleriyle yayıncılık faaliyetleriyle öne çıkan isimler ve basın meslek kolundaki sivil toplum örgütleriyle ilgili bilgiler yer alıyor. Kitabın ikinci ciltinde bulunan fotoğraf ve belgeler de birinci ciltteki bilgileri tamamlayıcı rol oynuyor. ■

Ender Bilal

Balkan Şehitleri unutulmadı

26 Mart Balkan Şehitlerini Anma Günü, bu yıl Sarayıç'ın su taşkına uğraması nedeniyle Kiyık Tabya'daki Balkan Savaşı Müzesi'nde yapıldı. Şükri Paşa Anıtı'ndaki anma törenine Edirne Valisi Nusret Miroğlu, vali yardımcısı Abdülkadir Yazıcı ve Halit Deveci, İl Emniyet Müdürü Haneifi Avcı, Tümgençler Hareç Rikisi Durosuy, Türk Tarih Kurumu Başkanı Yusuf Alaçoğlu, askeri ve mülki erkan ile vatandaşlar katıldı.

Törende konuşma yapan Üstegmen Yılmaz Yaşar, 1912 yılında Balkan Savaşı başladığında Edirne garnizonunda 60 bin askeri personel bulunduğunu, kuşatmacı düşman birliklerinden ise 120 binden fazla olduğunu dile getirdi. Üstegmen Yaşar, bu şartlar altında Edirne müstahkem mevki komutanlığına savunma için tanınan 30 günlük süreye rağmen, Şükri Paşa ve Edirne halkının kahramanlığı sayesinde, şehrin 5 aydan fazla düşman işgaline karşı müdafaa edildiğini söyledi.

Anma gününde, şehitlere okunan duanın ardından Balkan Savaşı Müzesi gezildi.

Balkan Savaşı Müzesi

Balkan Savaşı'nda, şanlı Edirne Savunması'nın komuta merkezlerinden Kiyık Tabya'daki Balkan Savaşı Müzesi, bir kentin tarihinin trajik dönem noktalarından birinin ibret belgeleriyle yüklü...

Kiyık Tabya Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde Edirne'nin savunulması amacıyla inşa edilmiş olan 30 tabyadan biridir. Tabya, ilk olarak 1828-1829 Osmanlı Rus Savaşı'nda toprakları yapılmış, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'ndaysa savunma bölgesi olarak yapısı güçlendirildi. 1886-1887

tarihleri arasında ordu komutanı Muhtar Paşa tarafından kullanılan tabyaya, Balkan savaşlarında bir piyade ve bir topçu tabyaya yerleştirilerek bu tabyadan önemli ölçüde yararlandı.

Rakımı 136 metre olan tabyanın duvarları taştan, kemeleri ocak tuğlasından yapılmıştır. Başlayıcı madde olarak Horasan tuğlası ve kireç tozundan oluşan madde kullanıldı. Kiyık Tabya, Edirne'nin savunulması sırasında Şükri Paşa ve kurmayları tarafından şehrin batısındaki Hıdırlık Tabya ile birlikte komuta yeriydi. Tabya içerisinde müthiş sayıda bonetler, bonetler arasında açık top mevzileri, etrafını çeşitli saran manî hendegi, cephanelikler, toplanma ve eğitim alanları, depolar, nizamiye ve hazır kıta bölümleri, bölük, tabur ve alyak komuta binaları ile yama yerleri bulunuyor.

Kiyık Tabya'nın Balkan Savaşı Müzesi haline getirilmesi çalışmalarına, Edirne Valiliği'nin katkıları ile Türk Silahlı Kuvvetleri adına görevlendirilen ve bu kıslada konuşlandırılmış 54. Mekanize Piyade

Tugayı Komutanlığı'na; Temmuz 2000 tarihinde başlandı, 2000 erbaş ve erin tabyaya tarihi dokusuna uygun hale getirmek için yaptığı çalışmada 4 ay gibi kısa bir sürede tamamlandı. Balkan Savaşı Müzesi, 28 Kasım 2000 tarihinde S. Kolordu Komutanı Korgeneral Yıldırım Türkler tarafından ziyaret edildi.

14 bölüm ve 23 bölümlen oluşan müzede; Edirne halkı tarafından Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağışlanan silah, belge ve mühimmatın sergileniği 4 adet sergi vitrini, 2 adet top, 1 adet yemek dağıtım arabası, 118 adet pano (harita, resim, bilgi notları), 28 adet konu mankeni bulunuyor.

EU Information Office opens

The European Union (EU) Information Office to operate in Edirne opened on Friday, March 26, 2006. Minister of Finance Kemal Unakitan and Chairman of the Delegation of the European Commission to Turkey Hansjörg Kretschmer also attended the opening ceremony. Speaking at the opening meeting of the EU Information Office, Kretschmer said that being neighbours to an EU member country and to a country to become an EU member is a chance for Edirne. Minister of Finance Kemal Unakitan stated that Turkey would enter the EU before the date pronounced. Underlining in his speech at the ceremony that Europe is not a remote piece of land to Turks, Governor of Edirne Nusret Miroğlu said that Turkey has been taking important steps on the path to Europe with a 50-year programme.

Turkish-Bulgarian cooperation in energy

Turkish Minister of Energy Hilmi Güler and Bulgarian Minister of Energy Rumén Ovecharov met in Edirne in the month of March. At the meeting whose subject matter was energy, the Meriç River bed cleaning project, the project of the Dam of Suakcağı and natural gas projects were discussed. It was reported that there are ongoing talks concerning the Dam of Suakcağı, meant to prevent flooding of the Tunca River, and stated that the technical study would be completed by the beginning of the month of June. It was also expressed that meetings are being held with respect to operating the dam and generating electricity.

'EU, our common objective'

Financed by the EU through the Crossborder Cooperation-Joint Small Projects Fund, the 'Turkish-Bulgarian Tourism and Culture Exchange and Development Centre' was launched with the opening meeting held in February. The opening meeting of the 'Turkish-Bulgarian Tourism and Culture Exchange and Development Centre', which is financed by the EU, was held at the Edirne Commodity Exchange in the month of February. A large group of guests, including the Governor of Edirne Nusret Miroğlu, Governor of Yambol Vasil Petrov, parliament members of Edirne as well as Turkish and Bulgarian businessmen, attended the meeting. Governor Miroğlu added to his speech that cooperation between the two countries would grow through the 'Turkish-Bulgarian Tourism and Culture Exchange and Development Centre'. Governor of Yambol Vasil Petrov expressed that the project, prepared within the scope of crossborder cooperation of the Centre, would provide benefits to both countries on the path of entry into the EU.

Border cities crisis centres established

Governorship of Edirne establishes an international crisis centre in Edirne together with the border cities of Bulgaria and Greece. Adopted at the meeting, held in the Bulgarian city of Haskova, with the title 'Civil Defense and Disaster Cooperation, the international crisis centre is to facilitate by virtue of regulations mutual assistance between border cities in case of disasters. The relevant decision was accepted by the governors of the Bulgarian cities Yambol and Burgaz and the Greek city of Dedeağaç.

Edirne in tourism fair

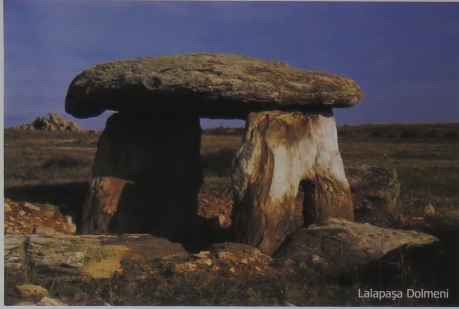
Participating in the Eastern Mediterranean International Tourism and Travel Fair (EMITT) held in Istanbul, the Governorship of Edirne made various promotion efforts. Countries, cities and tourism companies competed with one another at the fair held in Beylikdüzü, Istanbul, bringing the sector together. In addition to the introduction of Edirne, local craft products were sold at the stand arranged by the Governorship of Edirne. Almond paste, cheese of Edirne and tava çigiri, one of the tastes unique to Edirne, were offered to visitors during the fair.

Aerial view of Edirne

Offering rich photographic views from all angles, Edirne was this time the subject of the photographs taken by photographer artist Enver Şengül from a plane. The aerial photographs of Edirne taken by Şengül were exhibited to viewers at the presentation in Croatia, which was made last September by the Sultan II. Bayezid Külliyesi Museum of Health of the University of Thrace. Saying that so far he had taken many photographs of Edirne with its natural and cultural values, Enver Şengül expressed that his dream of 'photographing the city from the air' came true through the assistance and support of the officials of the Turkish Aeronautical Association. Şengül spoke as follows: "Though it was misty, we did four tours in the skies of Edirne with the plane Türk Kuşu provided by the Turkish Aeronautical Association. I managed, as much as it was possible, to photograph Edirne from the air despite all that movement and vibration."

Dolmen ve Menhirlerin Gizemli Coğrafyası

Lalapaşa Dolmeni

Edirne Ayvaz

Lalapaşa

Adını, Osmanlı'nın Rumeli fütuhatının efsanevi komutanlarından Lala Şahin Paşa'dan aldı. Padişah Birinci Murat, Edirne'nin fevhiye görevlendirdiği Lala Şahin, 1361'in baharında Edirne'nin ardından çevresinde de Osmanlı topraklarına kattı. Balkan Savaşı'ndan sonra, Bulgaristan ile sınır haline gelen Lalapaşa, 1945'te ilçe oldu. Lalapaşa'nın coğrafyası kuzeyden güneye doğru alçak tepelerden oluşan arazi yapısına sahip. Kuzeyde Muhiştin Baba tepesi, ilçenin en yüksek noktası. İki topraklarının büyük bir kısmından geçen Tunca nehri'nin suları, tarım faaliyetini sağlayan köyler için bereket demektir.

Lalapaşa'da nüfusun çoğunluğu köylerde yaşıyor. Halkın büyük bir bölümü geçimini tarım ve hayvancılıkla sağlıyor. Ağrılıkları olarak tahıl, endüstri bitkileri, sebze ve meyve üretimi yapmakta olan Lalapaşalı çiftçiler, özellikle yağlı tohumlardaki ürün potansiyeliyle dikkat çekmekte. Yeterli ekonomik kalkınma imkanlarına sahip olmayan ilçe halkı, tarım ve hayvancılık alanındaki 15 kooperatif, elde ettiği ürünleri kuzeyden

değere dönüştürmeye çalışmakta. Perşembe günleri faaliyeti gösteren halk pazarı da köyük üreticilerin geçimini katkı sağlıyor.

Geçen yıl hizmete açılan, Türkiye'nin Avrupa'ya açılan sınır kapılarından biri Hamzabeyli Sınır Kapısı, Lalapaşa için önemli bir ekonomik fırsat anlamı taşıyor.

Trakya'da hemen her yerleşim biriminin ekonomik ve kültürel kaynaşmasının simgesi festivaller, Lalapaşa'da da çoşkuyla yaşanır. Her yıl ağustos ayının ilk Perşembe günü başlayan dört gün süren Lalapaşa Festivali, yağlı güreşleri ve sunnet şöleniyle ilçe halkının en önemli eğlence imkanı.

Tarihöncesine uzanan geçmişi

Roma dönemine kadar Trak kavimlerinin hüküm sürdüğü bilinen Lalapaşa çevresinde, eski devirlerde ait buluntular ve bulgiler yetersiz. Ne var ki, ülkemizde sadece Kars yöresinde de Lalapaşa'da bulunan tarihöncesi mezar anıtları, ilçeyle ayrıcalıklı bir kimlik kazandırıyor. Binlerce yıl öncesinin yaşamına ilişkin izler taşıyan dolmen

Edirne'nin ilçeleri arasında nüfusunun azlığıyla dikkat çeken Lalapaşa, ekonomik gelişme olanaklarından yoksun olsa da Hamzabeyli Sınır Kapısı'nın açılmasının ardından, umudunu Bulgaristan'a komşu olmanın avantajlarından arıyor. Ancak kuzeyden güneye doğru alçakan tepeler halinde uzanan bu topraklar üzerindeki tarihöncesine ait yapılar, bölgenin binlerce yıllık geçmişine ışık tutacak sırlar taşıyor...

İbrahim Dündar Kaymakam

ve menhirler, Lalapaşa'nın tarihini de Neolitik çağa kadar götürmektedir.

Yörede "tablataş", "kapaklıkaya", "perizku evi" gibi adlarla anılan dolmenler, bir mezar odasının çeperlerini oluşturan dikey taşların desteklediği bir ya da daha fazla blok taşın oluşturduğu tarih öncesi yapılarıdır. Yeğpare taş bloklardan inşa edilmiştir. Güneye bakan yeğpare taş blokların zemine yakın kısmında bir menfezi vardır. Dolmenler, ilçe merkezi ve köylerde bulunmaktadır.

Büyük taşlardan yontulan ve toprağa dik olarak yerleştirilmiş tek blok taşlara ise menhir adı verilmektedir. Geniş bir alana yayılmış olan menhirlerle ilçe merkezi dışında birçok köyde rastlanmaktadır.

Günümüzde gelebilmiş en büyük menhirler Hadicasinpaş Köyü'ne 3 km. mesafede, Demirköy Mezarlığında, Demirköy Menhir Alanında ve Çömlekçiköy Köyü yakınlarındaki Kırıkköy Menhir Alanıdır. Zaman içinde yapılan pek çok tahribata rağmen Kırıkköy'de ayakta kalabilmiş 2 m'yi aşan 15 adet menhir bulunmaktadır. Tarihi açıdan büyük önem taşıyan bu alanın korunması için Lalapaşa Kaymakamlığı çalışma yapıyor. Hadicasinpaş köyüne 1 km. kala Yenibağlar Kayalığı denilen yerde ve Hacilar köyü'nün 200 m. Güneydoğu yönünde birçok menhir bulunmaktadır.

Lalapaşa'da eski çağlardan günümüze gelen bir başka yapı da tümülsilerdir. Bir mezar odasının üzerine taş ve toprak yığılark oluşturulan yapıya tepeliklere 'tümülüs' deniyor. Trakya'da binlerce tümülüs olduğu biliniyor. Edirne-Lalapaşa yolunda Hıdırlıgazi Köyü'nün girişinde birer tane, Lalapaşa-Ortaçlı yolu üzerinde Dokuz Tepeler mekiğinde dokuz tane tümülüs bulunmaktadır.

2004 yılında Çömlekçiköy Köyü yakınlarındaki tümülüs yapılan arkeolojik kazı çalışmasında, mezar odasına

Ali Çarık

ulaşmış, elde edilen buluntular Edirne Müzesi'nde sergileniyor.

Kiliseden camiye çevrilen, günümüzde kullanılmayan camii, yöredeki kültürel zenginliği yansıtan yapılarıdır.

Sınanköy Kalesi'nin Lalapaşa'daki tarihi zenginlikler arasında özel bir yeri var. Sınanköy'deki kale ve mağaralar günümüzde kısmen ayakta kalarak gelebilmiş, Bizanslılar'dan kalma Sınanköy Kalesi'nin, ait olduğu devirde görkemli bir mimari yapı olduğu anlaşılmaktadır.

Edirne'nin su ihtiyacını karşılamak üzere Mimar Sinan tarafından yapılan su yolları ve üç su deposu da Lalapaşa'daki önemli tarihi eserler arasında yer alır. Tümülüslemler ve Sınanköy kaynaklarından alınan ve su depolarında biriktirilen sular, Kavaklı ve Ortaçlı köylerindeki su kemerlerinde geçerek kente ulaşıyordu.

Zengin tarihi dokusunu, kültürel turizm öncelikli ekonomik kalkınma fırsatında dönüştürme kararı Lalapaşa, geleceğe emin adımlarla yürüyor...

Su Yolları

Lalapaşa

Having taken its name from Lala Şahin Paşa, one of the Ottoman commanders who conquered Thrace, joined the Ottoman realm in 1361.

In the environs of Lalapaşa, known to have been ruled by Thracian tribes up until the Roman era, findings and information pertaining to ancient periods are insufficient. Still, the prehistoric tomb monuments found in Lalapaşa give the town a privileged identity. Bearing the traces of the life thousands of years ago, the dolmens and menhirs also bring the history of Lalapaşa all the way back to the Neolithic age.

The dolmens found in the region are prehistoric structures formed by one or two blocks of stone supported by upright stones that build the walls of a chamber-tomb. Dolmens are found at the centre of the town and in villages.

Single block stones carved out of large stones and erected upright on the earth are called menhirs. Spread on a wide area, the menhirs can be encountered in many villages outside the centre of the town.

Another structure reaching the present day in Lalapaşa from ancient ages is the tumulus. Artificial mounds formed by heaps of earth and stone over a chamber-tomb are called 'tumulus'. Thrace is known to house thousands of tumulus.

The findings obtained at the archaeological dig carried out at the tumulus in the vicinity of the village of Çömlekçiköy in 2004 are exhibited in the Edirne Museum. The church-turned-mosque, the castle and caves in Sınanköy are structures that managed to partially survive to reach the present day, reflecting the cultural richness in the region.

The waterways and the three water deposits built by Mimar Sinan with a view to meet the water requirement of Edirne are also among the important historical artefacts in Lalapaşa.

RİDVAN CANIM*
Fotoğrafı: Behiç Günalan

Edirne'nin Köprüsü Taştan

Onları, sadece iki kara parçasını birbirine bağlayan taş parçaları mı sanırsınız siz? Hayır hayır! Nedenir bilmem ama, ne zaman büyük şair Fuzulî'nin bu beytini okusam, asırlardır Rumeli topraklarının ayrı ayrı yerlerinden doğup sonra adeta Edirne'ye koşan Balkanlar'ın beş nazlı gelindenin üçü diğer ikisi sanlı Vardar ve nazlı Tuna'dr-yanı Arda, Meriç ve Tunca gelivirir hemen hatırıma... Üçü birbirine mi kavuşur, yoksâ üçü birden yığıl Edirne'ye mi kavuşurlar, buada bilinmez... Edirne mi gelinlerini, boyunlarına astığı en güzel gerdanıklarla karşılar tabii... Bunlar tarihin bu nehirlere, ama sadece yolu Edirne'ye uğrayan bu nehirlere ölümsüz ve paha biçilmez armağanlardır. İşte bunlar zarif mi zarif, büyüleyici mi büyüleyici tam sekiz güzel köprüdür Edirne'de... Bu nehirlere Edirne'nin tarihi, kültürü ve ekonomisi için ne kadar önemli ise; bu nehirlere üzerinde yer alan birbirinden güzel köprüleri de şehir için o derece büyük önem taşır. Tarihi dokusu içerisinde Rüstem Paşa ve Ekmekçioglu Ahmed Paşa kervansarayları, Selimiye, Üç Şerefeli, I. ve II. Bayezid Camileri,

*Hâk-i pâyine yetem der ömürlerdir muttasıl
Başını taştan taşu urup gezer âvâre sü
Fuzulî*

*"Su, senin ağağının toprağına yetişeyim,
kavuşayım diye, ömürlerdir durmaksızın
başını taştan taşu vurup âvâre gezer."*

Eski Camii, Süleymaniye, Muradiye, Beylerbeyi, Gazimihal, Dâriü-hadis, Defterdar, Lari Çelebi, Kasım Paşa, Şeyh Çelebi, Sittî Şah Hatun, Yahya Bey, Selçuk Hatun camileri, Sokullu Mehmed Paşa ve Beylerbeyi hamamları, Bedesten ve Arasta gibi kapalı çarşıları, bugün hemen birçoğu harabe halindeki medreseleri, eski sarayları, sebül ve çeşmeleri, mevlevî, gülşenî ve kâdiri tekkeleri, turbeleri, şifahaneleri, imaretleri, her biri birer hazine olan binlerce anıt şahsiyeti bağrında saklayan tarihi mezarlıkları, kuşkusuz Edirne'nin köprüler kadar değerli varlıklarıdır.

İşte Meriç, Tunca ve Arda... Bu üç nazlı gelin yüzyıllarca Balkanların sevinçini ve hüznünü taşıma Anayurdu'da, onun olmasın ağlamış, gün olmuş kararlar bağlamış, gün olmuş şirîl şirîl, şen şakrak,

neşeyle çaldıkları... Nice akıncıları türükleriyle uğurlamış Rumelinde... Asırlarca nice kanlı gazileri karşılamış ve cennet imrakları misali nice şehidlerini kabirlerini salıması. Birçok şairin şiirine konu olmuş bu üç nehir. Bu nehirlere üzerinde yapılan köprüler ise bir gütmüş kemer gibi dolmuş beline Tunca, Meriç ve Arda'nın... Bugün Bulgaristan sınırları içerisinde kalan Ahi Çelebi ve Paşmaklı yakmalarından doğan Arda, ikiyüz kilometrelik bir yol kat ederek Edirne yakmalarında Meriç nehriyle karşıyor. Kocabalkan'dan doğan Tunca, araya araya sonunda bulduğu Edirne, Sarayı'nda iki kola ayrılır, daha sonra yine birleşir ve Edirne'nin altında o da Meriç nehriyle karşıyor. Meriç nehri'nin ortaya çıkığı yer de yine Bulgaristan'ın Makedonya sınırlarına yakın Viroşan'ı Dağı'dır. Neredeyse bütün batı Bulgaristan'ı geçerek o da sonunda Edirne'ye ulaşır. Meriç, Tunca ve Arda ile Edirne'de birleştikten sonra Enez Ergene'nin sularını da alarak Enez yakınlarında Akdenize dökülür.

Edirne üzerine birbirinden değerli çalsmaların sahibi Dr. Rifat Osman, Edirne Rehnuması adlı eserinde, Edirne'nin fethinde bu üç nehir üzerinde

sadece Gazi Mihal ve Yıldırım köprülerinin bulunduğunu ileri sürüyor. Edirne'de bu nehirlere ilk önce Tunca üzerine kâgir olarak Gazi Mihal Köprüsü yapılmıştır.

Serhad şehri güzel Edirne'de Tunca, Arda ve Meriç üzerinde bulunan tarihi taş köprüleri ele alacağımız bu yazımızda öncelikle Sarayı'ya mevkinde ve Tunca nehri üzerinde bulunan iki köprüden söz ederek başlamak istiyorum. Bu köprülerden birincisi; eski saray içinde ve Adalet kasrı yanındaki Fatih Köprüsü'dür. Bu köprü, Cephanelik Köprüsü adıyla da biliniyor.

Buradaki ikinci köprü **Kânüni Sultan Süleyman Köprüsü**... Mimar Sinan'ın şaheserlerinden. Saray Köprüsü olarak da tanınıyor. Bu iki köprüden geçen Tunca nehri'nin suları yaklaşık iki kilometre sonra bir başka köprü ile karşılaşıyor. Saraya yakınlarında kurulmuş olan bu köprü; İkinci Murad ve Fatih Sultan Mehmed devirlerinin meşhur vezirlerinden Filibe'de camii, inşaat ve kervansaray, Edirne'de camileri olan Hadim Şahabeddin Paşa tarafından yapılmış. Bu muhteşem eser de doğal olarak onun ismiyle tanınmış, **Şahabeddin Paşa Köprüsü**. On kemeri muhteşem bir köprü... Hicrî 855/ m.1451 tarihinde inşa edilmiş... Yaklaşık beşyüz senelik bir köprü olan Şahabeddin Paşa Köprüsü'nün aynı güçlüğüne arapça kitabesinde şunlar yazılır:

*Biniye bâzîril-kantaratı'l-
meymânî'l-mubâreki sâhibü'l-hayrât
ve'l-hasenât el-vezîrî'l-a'zam ve'd-
düstürî'l-uzum'azzam el-müştebirü'l-
mediyuvu bi-Sahâbeddin Paşa
edrekehlullâhu mâ-yeşâ min-zamânî-
Sultan'l-ümücâhid el-gâzî Murâd Han
ibni Muhammed Han min nesli-
Osmân. Senete hamse ve hamsine ve
semâne metin. hicriyetin hîlâliyetin
(855).*

Bu kitabe halen Edirne müzesinde bulunmaktadı. Yapılışından itibaren yaklaşık 250 sene süreyle hizmet gören bu kıymetli köprü, ancak 1133/m.1702 tarihinde, İkinci Mustafa Han zamanında tamir görmüş. Ancak ne var ki, bu tamir sırasında köprünün ilk yapıldığı konulan kitabe kaldırılmış, bununla da yetinilmeyerek köprüye Sultan Mustafa Köprüsü adı verilmiştir. Köprünün tamirinde konulan kitabe de ise şunlar yazmaktadır :

*Pâdişâh-ı beft-kişver şehriyâr-ı bahr
u ber / Hzretî Han Mustafa şâhen-şeh-
îmsret-ivâ / Edirne şehri'nî teşri' edicek
emr eyledi / Çün bu cisri yapmaga ol
dâvâ-i ferman revâ / Hamdülillâh bir
metâneti üzre bânyâd oldu kim
Çeşm-i dünyâ görmemiş bir böyle
mukhem bir binâ / Sevketiyle gün-be-
gün ömrünü ezân eyleyib / Böyle çok
cisre muvaffak eyleye bâri Hudâ
Fâikâ tekmil olunca dâiler târihinin
Eyledi ferman bu cisri yapı Sultan
Mustafa (1113/1702)*

Yukarıdaki metinden de çok iyi anlaşılacaktır ki bu tamir kitabesinde köprünün tamir edilmesini dair herhangi bir bilgi olmadığı gibi, köprünün Sultan Mustafa tarafından yapıldığı belirtilmektedir. Kâmüsü'l-âlam muellifi merhum Şemseddin Sami Bey de Faik Bey'in bu manzum tarihine bakarak yazılmış ve köprünün Sultan Mustafa tarafından yapıldığını kaydedmiştir. Ne var ki Edirne halkı, Şahabeddin Paşa'ya revâ görülen bu haksızlığı kendisi ortadan kaldırmış, köprüye verilen Sultan Mustafa ismi de kullanmamış ve bu köprüye Saraya Köprüsü adını vermiş ve oylece gütmüştür. Köprü, 1904 yılında İkinci Sultan Abdülhamid zamanında bir tamir daha geçirmiş, hatta Tunca'nın geçişini yüzünden iki tarafından olmak üzere biraz daha uzatılmıştır.

Dr. Rifat Osman Bey'in çizgileriyle 'Saray Köprüsü'

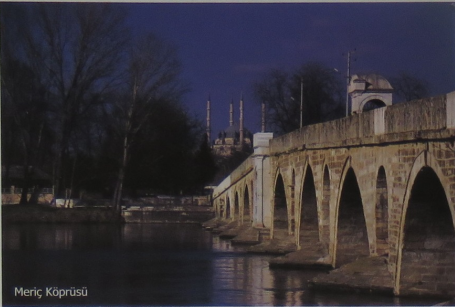
Devrin Edirne valisi İzzet Paşa oylaya ilgilî olarak şu tarih beytini söylemiştir: *Kat edârî rehî Tunca feyzân ettikçe Kaldı ol bahr-i kerem işte bu cisri temid / 1304*

Bir büyük tarihi miras olan Şahabeddin Paşa veya diğer isimle Saracane Köprüsü, bugün de başta korkulukları olmak üzere birçok yönüyle bakıma muhtaç bir durumda, boynu bükük ilgi göreceği günü bekler...

En az Şahabeddin Paşa köprüsü kadar muhteşem İkinci Bayezid Köprüsü, yine Tunca nehri üzerinde... Şehirle İkinci Bayezid Camii arasında yer alan altı kemeri bir köprüdür bu... Son derece dayanıklı, korkulukları zarif, manzarası hoş, çevresi bahçelerle çevrili. Köprü, aynı zamanda şehirli İkinci Bayezid külliyesi arasında bir bağlantı.

Saracane (Şahabettin Paşa) Köprüsü

Meriç Köprüsü

görevini de üstlenmekte... Yaklaşık ikiyüz seneye kadar önce orta kemerlerden birkaçı yıkılmış, bu nedenle de tamir görmüş olan Bayezid köprüsü, tıpkı Şahabeddin Tunca Köprüsü'nde olduğu gibi ve aynı sebeplerden dolayı İkinci Selim zamanında camiiye doğru uzatılmış. Bu kısım büyük bir kemerden ibaret olup, Yalınzöğ adıyla bilinir. Yeni İmaret Köprüsü adıyla da tanınan bu köprü, muhtemelen camiiyi yapıldığı 893/m.1488 yıllarında inşa edilmiştir. Cevdet Çulpan'a göre köprünün uzunluğu 78, genişliği ise 6 m'dir. Ancak bu uzunluğun ilk yapılan kısım için olabileceği de gözden uzak tutulmamalıdır. Çünkü köprü bugünkü haliyle bu mesafeden fazla fazla görünür. Altı büyük ve sıvri kemerli göz ile birlikte, yanlarda ayrıca iki tahlye gözü bulunmakta. Bu köprü de Osmanlı köprü mimarisinde sanat değeri taşıyan önemli köprülerimizden birisi...

Gazimihal Köprüsü, daha önce de sözünü ettirmiş gibi Edirne'de Tunca nehri üzerinde fetihten sonra kağıt olarak inşa edilen ilk köprü olma özelliğini taşır. Önceleri köprüyü yapan zâta nispetle Mihâl Köprüsü olarak anılan bu köprünün ismi sonradan Gazimihal olarak değiştirilmiştir. 823/m.1420'de inşa edilmiş olan köprü on altı kemerli olup, uzunluğu 158, genişliği 8 metredir. Köprünün Yıldırım semti tarafında yive Gazimihal Ber'in inşa ettirdiği güzel bir camii bulunmaktadır. Bu büyük Osmanlı camii beyinin ve ailesinin mezar da bu camii bahçesinde bulunuyor. Köprü, 1010/m. 1602 tarihinde Üçüncü Mehmed ve 1050/m. 1640 tarihinde de Kemankeş Kara Mus-

tafa Paşa tarafından tamir ettirilmiştir. Köprünün ortasında yer alan ve tarih kasrı adı verilen tamir kitabesi de o zaman konulmuş. Meşhur şair Şeyhülislam Yahya Bey'in söylediği ve bugün Edirne Müzesi'nde bulunan bu manzum kitabeye de şöyle:

*Mustafa Paşa vezîri-â zam ol âli-nejdî
Kim vücûdun âleme âlâm-ı âlî eyledi
Mülk-i Osmânîyâ ta'mir etmeye sâ-yı eyleyip / Her diyârın nazımına lâillâh ikdâm eyledi / İşidip cisri-î Mihâlê kes-ü noksân enâm / Kasvını cebr eyleyip noksânın itmâm eyledi / Oldu bu cisri-sevâb itmâmına târîh-i tâm / Mustafa Paşa bu âli cisri ihkâm eyledi (1050/1640)*

Hicrî 1656 bîkreminde haber gören Gazi Mihâl Köprüsü, İkinci Abdülhamid zamanında da Ciral Sâkâ Nâbilâya tannan İstefaneski'nin gözetiminde Erkan-ı Harbiye Reisi Rüştü Bey, Evkaf Muhasebecisi Sevkî Bey ve eşraftan Mustafa Vâsîfi Beylerden oluşmuş bir komisyon tarafından, İtalya'dan ustalar getirilerek suretyle eski temeller üzerine ve onbirin sarı lira harcancarak mükemmel bir biçimde yeniden inşa edilir. Bu tamirden sonra köprüye "Hamidiye Köprüsü" ismi verilmiş de eski adı yaygın olarak kullanılmaya devam etmiştir.

Gazi Mihâl Köprüsü yakınılarında, bugün fonksiyonu ortadan kalkmış bulunan iki köprü daha vardır ki bunlar Yıldırım ve Seferşah köprüleridir. Yıldırım köprüsünün yerinde fetihden önce de bir köprünün olduğu söylenir. Yıldırım Bayezid Camii yakınılarında olduğundan bu isimle bilinir. Sekiz kemeri bulunan bu köprü, hicri 951 tarihinde Kânûnî Sultan Süleyman ta-

rifından tamir ettirilmiştir. Bursalı şair Sun'î, köprünün tamirine şu manzum tarzıyla söylemiştir. Yıllar ile olup bu cisri-medid/Rehğicâr-i fenada çây-ı ubür / Emri-î Şâh-ı cihan-penâh ile/Yadılar ana sarfedip maktûr / Ehl-i dilden birisi anı görüp / Dedi târihimi olup mesrîr / Genç-i vâfir vâfir yine o şeh / Cisri-i vürânı eyledi ma'mûr (951/m.1544)

Yıldırım Bayezid Köprüsü'nün 1165'te tekrar harap olması üzerine 1171'de Üçüncü Sultan Mustafa tarafından yenilenmiştir. Üzerindeki tarih kitabesinde de şunlar yazmaktadır:

Şehinşâh-ı muazzam câh zill-i Hazret-i Mevlâ / Mülûk içre bulunmaz şevket ile kudrette sânisî / Harâb ikben bu cisri eyledi âbâd esâsdân / Ebulhayrât sâb-â âlem-i vakt oldu bânisî / Bîlâdın her birine sâbrâhırbîr ni / İhsânâr / Mîrârâ bir tarîken bulamazlar âbâlisî/Yolaya lâhız mâil pâdisâh-ı dîn-perverdin / Ki mahfuz oldu dünyâ görûdu bu lûtfu âbâlisî / Hemân bir bende geldi İrfî dedi târihin / Bu cisri yaptı Sultan Mustafa'nın emri-î âlisî

Seferşah Köprüsü, bu iki köprü arasında yeni Yıldırım ile Gazimihal köprüleri arasında, iki ucu birer köprüye bitişik bir köprüdür. Zaman zaman Tunca nehri'nin taşın salınları bir çare olarak Üçüncü Mehmed tarafından yapılmıştır.

Tunca nehri üzerinde son köprü, **Ekmekeçioğlu Ahmed Paşa Köprüsü** veya Tunca Köprüsü olarak bilinir. Bu köprünün bir diğer ismi de Eski Köprü'dür. Edirne ile Karaağaç semtini birbirine bağlayan iki önemli köprüden birincisidir. Köprü üzerinde Türk sanatının erişilmez kudreti yankındır. Türk zevkinin de muhteşem zenginliğini görmek mümkündür. Önceleri bu köprünün de yerinde bir aşıp köprü varmış. Ancak 1015/m.1607 yıllarında üzerinden geçilemeyecek deredece harap duruma düşse de, devrin fetretleri Ekmekeçizade (Ekmekeçioğlu) Ahmed Paşa tarafından yaptırılmış... 1016/m.1608 tarihinde başlayan köprünün inşaatı sekiz seneden fazla devam etmiş ve 1024/m.1615 yılında sona ermiştir. Köprünün mimarı, Sultan Ahmed Camii'ni de inşa eden Mimar Mehmed Ağa'dır. Sultan Resâd'ın Edirne'ye seyahatini münaşebetliye Karaağaç-Edirne caddesi yapılrken bunun üzer-

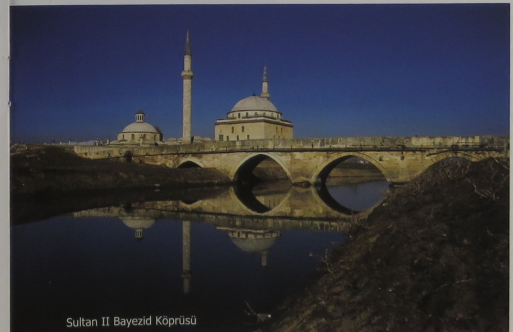
rine de parke taşı döşenmiş olup, bugün yine aynı durumdadır. Köprünün ortasındaki tarih koşkuğunun üzerinde ise Kânûnî'nin şu tarih manzumesi yazılmıştır: *Ekmekeçizade Ahmed Paşa-yı kâmkârî / Hayratını görülen etmez mi hayri ile yâd / Bu devlet içre deferdâr oldu on sekiz yıl / Bâ-hâşmet-i vezâret bâ-devlet-i Hudâ-dâd / Doldurdu Tunca nehri'n bi-şühbe sîm ü zer ile / Bu cisri-î bî-adli lâillâh etti binyâd / Maksûdu bir düâdır ancak gelip geçenden / Lâyik budur ki sen de râhunu idesin şâd / Kâmi dedi esâs-ı müstâhkemine târîh / Zîbende râh-ı gûşlen bu cisri-î Ahmed-âbâd Kad bunyey fi seneti : 1016-1608*

Aslında bu tarih, köprünün temelini atıldığı tarihtir. Devrin Edirne kadısı Mehmed Şerif Efendi'nin de bu köprü için arapaça manzum bir tarihi vardır ki; 1024/m.1615 tarihini gösterir. Ekmekeçizade Ahmed Paşa, bu köprünün yanısıra köprünün silinip süpürülmesi, temizliğinin yapılması için Türkoğlu Mahalle'si'nde görevlilerin oturup barmalibeleği evler yaptırması ve vakıf olarak bırakması, Eser, 10 kimerli güzel bir köprüdür.

Edirne köprüleri içerisinde en büyüklüresini de Meriç nehri üzerinde kurulmuş olan ve Yeni Köprü adıyla da bilinen **Meriç Köprüsü**'dür. Edirne-Karaağaç yolu üzerinde Tunca Köprüsü'nden sonra gelen bu muhteşem eser; Sultan İkinci Mahmud'un 1247/m.1832 yılında Edirne'ye gelişinde yapılmış kararlaştırılmış, ancak devletin mâli

imkanlarının kısıtlı oluşu gibi nedenlerden dolayı Sultan Abdülmeccid zamanında, 1258/m.1842'de yapımına başlanmış ve 1263/m.1847 senesinde tamamlanmıştır. İnşaatı beş yıldan fazla süren bu köprünün onüç büyük kemerli olup, korkullukları yekpârdır. Bu köprü üzerinden Meriç nehri'nin her iki tarafının seyrine doğup olmayan bir manzarası vardır. Köprünün inşasına şair Ziver'in yazmış olduğu manzum tarih mermer bir levha üzerine yazılarak köprü üzerinde özel yerine konuşsa da Yunan işgali sırasında bu kitabeye sokulup götürülmüştür. Osman Nuri Peremci'nin, Edirne Tarihi adlı eserinde, Ahmed Bâdi Efendi'nin, Riyâz-ı Belde-i Edirne adlı eserine dayanarak yazdığı bilgilerle bakılırsa bu manzum tarihi şöyledir:

Esâs-enzâz-ı binyân-ı kerem Abdülmeccid Hânın İmâr-ı mülkânın üstâdı adlı oldu mekâmın ol sehm âbâ / Sezi mânenî / deryâ nehrê kılta lûtfunu cârî / O şâhensâdîr elhak fâicü / İhayrât âlemde Seâzâr kılta âbâdın mülkü böyle âsârı Edirne belde-i edirne üzre hay-ı sâhâne Garik-ı ciy-i İhsân eyledi etrâf u aktârı Gelip geçtikçe halk-i memleket bu cisri-î sâniâdin / Duâsâz di-âbâllâ kuldîlar evrân u ezkâr / Meric ü Arda nehri târâtân oldukça bu sâdân / O şâhin mülkânın feyz-i ilâhî ol enbâr / Bu tâk-ı cîsri etti Ziver işbu târihim Bu âli cisri oldu hay-ı sâni-î cihândârî

Sultan II Bayezid Köprüsü

Dr. Rifat Osman Fatih Köprüsü ve Adalet Kasrı'

Sözünü ettirmiş bütün köprülerden başka Dr. Rifat Osman'ın kaydettiği ve bugün ortadan kalkmış bulunan birkaç köprü daha vardır. Bunlardan ilki Saray-icî mevkinde Tavuk Ormanı'nın kuzeyinde zamanla kurulumlaşan Topçu Köprüsü'dür. Bu köprü Muhammed Yahyâ İmad Ağa adlarıyla da bilinirdi. Yine Bostancıbaşı Kasrı civarında kurulum olmuş Seçetler Köprüsü ve Tavuk Ormanı içerisinde Değirmen Köprüsü, bu alanda aşşak olarak inşa edilmiş ve zamanla ortadan kalkmış köprülerdir. Yapılanları ve yaptırılanları, bizlere bu güzelim eserleri bırakıp gidenleri hayırla yad etmek de bize düşen bir görev olusa gerek... ■

Dipnotlar:

1. Esat Serezli, Edirne Köprüleri, Edirne 6 Ok Dergisi, Sayı 15, s.11, sayı 16, s.7-8, Sayı 17, s.3-4, Sayı 18, s.9, Sayı 19, s.10-11.
2. Dr. Rifat Osman; Edirne Sarayı, Yay. Ord.Prof.Dr.Şüheyl Ünver, T.T.K.Basımevi, Ankara 1989, s.36-37.
3. Semavi Eyice; Beyazıt Köprüsü, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C.6, s.50.
4. Cevdet Çulpan; Türk Taş Köprüleri, Ankara 1975, s.115
5. T.Gökbilgin; XV ve XVIAsurlarda Edirne ve Paşa Vanası, İst. 1952
6. O.Nuri Peremeci; Edirne Tarihi, İst.1938, s. 80-85.
7. Gülşün Tunç; Taş Köprülerimiz, Ankara 1978, s.27
8. Muzaffer Erdoğan; Tarihi Köprülerimiz-Edirne Köprüleri, Karayolları Bülteni Sayı 158, Ankara 1963, s.24.
9. Dr. Rifat Osman, Edirne Rehberimiz, Edirne 1920, s.65-68.
10. Edirne, Edirne Turling ve Otomobil Kurumu Yayınları, Tarihçe, Devlet Basımevi, s.23-26.
11. Dr. Phil. Okuyur Adanapa, Edirne'de Osmanlı Devri Abideleri, İst. 1949, s.123-131.
12. P.L.İncioyian-H.D.Andressyan; Osmanlı Rumelisi Tarihi ve Coğrafyası, Güney-Duğu Avrupa Araştırmaları Dergisi, İst. Univ. Edebiyat Fak.Yay. Sayı-2-3, 1973-1974, s.29-36.İst. 1974.
13. Semâdeddin Sami; Kânûnî-İlâm, c.2, s.809.
14. Nâhit Sırk On; Bir Edirne Seyahatnamesi, Ankara 1941

* Rıdvan Canım, Yrd. Doç. Dr. Erzurum Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Sultan II Bayezid Camii

Kültürel Miras Koruma Altında

Fotoğrafçılar: Zeki Kar

Tarihi köprülerin koruma projelerine onay

Edirne'deki tarihi taş köprülerin hazırlanan restorasyon projelerinin, Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından kabul edilmesinin ardından kapsamlı bir onarım çalışması başlatılıyor.

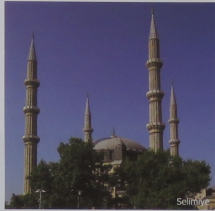
Biri Meriç, sekizi ise Tunca Nehri üzerindeki tarihi taş köprüler, yüz yılın yıpratıcı etkilerinden, su taşkınlarının tahribatından yorgun düşseler de hala yüklerini taşımaya devam ediyor. Geçtiğimiz yıl Tunca üzerindeki Ekmekçiada Ahmet Paşa Köprüsü'nün korkuluklarından birinin yıkılmasının ardından, tarihi köprülerin onarımı için çalışmalar adım atıldı.

Edirne Valiliği'nin girişimiyle geçen yaz köprülerde zemin etüdü yapılarak köprü ayak derinlikleri belirlendi. Uzun süredir ETUR Rölöve ve Restorasyon Bürosu tarafından hazırlanan köprü projeleri Edirne Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından onaylandı. Kuruldan geçen projelerin ihale edilmesinin ardından çalışmalar başlatılacak.

Selimiye restorasyonu tamamlandı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) sağladığı kaynakla yürütülen Selimiye Camii restorasyonu tamamlandı. Çalışma kapsamında caminin son cemaat yeri kubbe kursorlarının yenilenmesi, dış beden duvarlarının temizlik ve onarımıyla, dış aydınlatması ve çevre düzenlemesi işleri yapıldı.

ETUR A.Ş. tarafından 2004 yılından beri yürütülen restorasyon çalışmalarında; caminin klasik ahşap pencere kapakları ve metal aksesuarlarının temizliği ve cilalanması; demir pencere parmaklıkları ve gergi demirleri boyandı; cami haziresinin yıkılan duvarı onarıldı ve çevre ihata duvarı temizlendi; ana kubbe denge kule afelemleri, altın varak kaplama yapıldı; iç ve dış aydınlatma tesisatı ve armatürleri günümüz teknolojisine uygun olarak yenilendi; aydınlatma ana kumanda panoları da yenilenecek. Çevre düzenleme çalışmasında, muze taraftaki kısım Osmanlı Taş Eserleri sergileme

Selimiye

alanı olarak düzenlendi. Bu alanda otomatik süzme sistemi, aydınlatma tesisatı ile granit taş kaplı yaya yolları yapıldı.

Edirne Sarayı

Edirne Sarayı'nın Matbah-ı Amire (mutfaklar) binasıyla, Cihannüma Kasrı'nın projelendirme çalışmaları tamamlanıyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İl Özel İdaresi'ne aktardığı bütçeyle gerçekleştirilecek proje çalışmalarının yanı sıra alanda kazı ve temizlik çalışmaları da devam ediyor.

Vakıflar'ın restorasyon atağı

Vakıflar Bölge Müdürlüğü, geçtiğimiz yıl yatırım programında bulunan 9 tarihi eserin onarımını, 14 eserin de restorasyon projelerini tamamladı.

Restorasyon çalışmaları kapsamındaki dokuz tarihi eserin altısı tamamlanmış, üçü ise devam ediyor. Bu projelerden; Saati Medrese, Süle Çelebi Camii, Taş Odaları, Muradiye Camii, Selçuk Hatun Camii ve Sultan II. Bayezit Camii onarımları tamamlanarak ibadete açıldı. Uç Şerefeli Camii, Bademlik Mescidi ve Şahabettin Paşa Camii onarım işlerinin bu yıl tamamlanması hedefleniyor.

2006 yılında restorasyon çalışmaları başlatılacak tarihi eserler:

Ayşe Kadın Camii, Taşlık Camii, Yıldırım Beyazıt Camii, Dar'ül Hadis Camii, Gülbahar Hatun Camii, Ipsala Alaca Mustafa Paşa Camii, Dar'ül Kurra Medresesi, Tütünsüz Baba

Turbesi, Eski Cami, Bedesten Çarşısı, II. Bayezit Camii avlu ve tabhaneleri, Lari Camii, Süleyman Paşa Camii ve Demirtaş Camii

Tarihi Çeşmeler

Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait 6 çeşmenin onarımı ise Edirne Anıtları ve Eski Eserlerini Koruma ve Yaşatma Derneği tarafından yapıldı.

İbrahim Paşa Çeşmesi, Musalla Çeşmesi, Hacilar Çeşmesi, Buçektepe Çeşmesi, Atlar Çeşmesi, Kadibedrettin Çeşmesi'nin onarımları tamamlandı.

2006 yılında da; Sultan Süleyman Çeşmesi, Selimiye Hazire Sebili, Sarıcapaşa Haziresi Çeşmesi, Küçükpazar Çeşmesi, Esat Paşa Sebili, Ayşekadın Camii Çeşmelerinin onarımı yapılacak.

Sinagog kurtarıyor

Vakıflar Genel Müdürlüğü, Yahudi, Rum ve Süryani cemaatlerine ait sekiz tarihi eseri de restore ediyor. Yahudi cemaatinin en büyük sinagoglarından biri olan Edirne Sinagogu'nun restorasyonu başlatılacak. Geçen yüzyılın başlarında 30 binden fazla Yahudi'nin yaşadığı Edirne'deki Büyük Sinagog, ibadete 1907'de açıldı. Yahudi nüfusunun giderek azalmasının ardından bakımsız kalan sinagog günümüzde harabeye döndü.

Selçuk Hatun Camii

Osmanlı Taş Eserleri Sergileme Alanı

Cultural heritage under protection

The Governorship of Edirne continues its restoration applications in order to protect and preserve for the future the civilisation heritage of Edirne, a city of history and culture. Through projects realised by means of the Ministry of Culture and Tourism, the General Directorate of Foundations and the Provincial Special Administration, cultural properties gaining identity to Edirne find new life.

The restoration works for the Selimiye Mosque, carried out by ETUR through the financial support of TOBB (The Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey), are completed. The work included the renewal of the leads of the mosque's dome, the cleaning and repair of the exterior frame walls, as well as external lighting and environmental design.

The Regional Directorate of Foundations completed the repair of 9 historical artefacts and the restoration projects for 14 artefacts which were included in last year's investment programme.

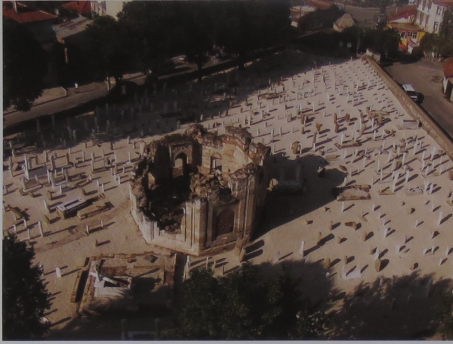
Six out of the nine historical artefacts within the scope of restoration works are completed, while works on the remaining three continue. This year the repair works for other mosques, türbes (mausoleums), madrasas and markets will be launched. The repair of six fountains owned by the Foundations was carried out by the Edirne Association of Protection and Preservation of Monuments and Historical Artefacts.

The General Directorate of Foundations also restores eight historical artefacts belonging to the Jewish, Greek and Syriac congregations. The restoration of the Edirne Synagogue, one of the largest synagogues of the Jewish congregation, will be launched. The Great Synagogue in Edirne where more than 30.000 Jews used to live early in the last century was opened to worship in 1907. Left unattended following the gradual decrease in the Jewish population, the synagogue turned into a ruin today. The repair will start following the project works.

Tarihi Mezarlıklar

TEMİZLİK VE DÜZENLEME ÇALIŞMALARI

Yazı-Fotoğraf: **Yavuz GÜNER***

Yüzyıllardır farklı dinlere mensup, farklı kültür birikimine sahip toplumların; sadece yaşamlarıyla değil, ölümleriyle de izler bıraktığı bir coğrafyada yaşamaaktayız. Her toplum, kültürel ve dinsel öğeler ışığında hayatlarını şekillendirirken, aynı zamanda yine bu öğelere bağlı kalarak kendi ölümlerini de doğurmuşlar ve izleri yüzyıllara rağmen hala görülen ritüeller oluşturmuşlardır.¹ Toplumların sahip oldukları mezar kültürü, kültürel ve zihinsel yapıların sosyal sürecini de yansıtmaları açısından son derece önemlidir.²

Ve bu mezar kültürünün nitelikleri Osmanlı toplumunun sosyal, kültürel ve ekonomik yapısıyla ilgili önemli ipuçları vermektedir.

Osmanlı kültür mirasını kuvelte hissedebileceğiniz herhangi bir şehirden bazen bir caminin zaferanı, bazen duvar üzerinde karışmış, ohar ile iç içe bir mezarlık çıkar. Oyle ki Osmanlı mezarlıklarının şehrin en güzel yerlerini kurduklarını söylemek mümkündür. Bu yapılarla mezarlıklar, gündelik yaşamın bir parçası haline gelmiş ve insanların ölümünü doğallığı, kaçınılmazlığını ve hayatın geçişliğini sürekli olarak hatırlatan işlevsel bir yapıya sahiptirler. Tüm bunlarla amaçlanan şey, dünyanın en güzel öğesini her göz önünde tutmak ve öldükten sonra da yaşayan ve kendilerine dua edebilecek insanlara

kendilerini daha iyi gösterebilmektir.³ Ev sahipliği yapıtı çeşitli uygarlıkların senteziyle yoğunluğu çok sayıda kültür varlığı ve sanat eserlerini bünyesinde barındıran Edirne, kent panoramasında önemli bir yer tutan idari ufukları pek çok mezarlığı ile bu konuda oldukça zengin bir mirasa sahiptir.⁴

Tarihin suskun tanıkları; mezar taşları

Mezar taşları, buldukları çevrenin ve dönemin inançlarını, adetlerini, sanat geleneklerini, sosyal ve ekonomik koşulların ortak ürünüdür. Sahip oldukları nitelikleri açısından mezar taşları, başta Sanat Tarihi olmak üzere pek çok bilim dalının ana kaynakları arasında yer almaktadır. Oyle ki mezar taşları yapıldıkları toplumun tarihi ve kültürünün yanı sıra, bulunduğu yerleşimin askeri, sosyal, kültürel, dinsel ve ekonomik durumları hakkında verdiği bilgiler açısından oldukça önemlidir.⁵

Osmanlı mezar taşlarının bir dili olduğu açıktır ve ölen kişinin kimliği doğrudan bağlantılıdır. Osmanlılarda mezar taşlarının asıl amacı, taş okunur ve kişiyi tanıtır kılmaktır ve en tipik özelliği de başlıklarıdır. Başlıklar o kişiyi payesini, kimliğini ortaya koyan bir statü sembolüdür. Öte yandan mezar taşlarının üzerindeki yazıtlar çoğu zaman belli bir kalıba bağlı kalarak düzenlenmiş ve ölen kişiyi ilgili ölüm sebebi, meslek, aile adı

ve ölüm tarihi gibi bilgileri de vermektedir. Bunun yanı sıra yakarış ve insanlardan dua isteme de yazıtlarda sıkça karşılaşılan konulardır.⁶

Tüm bu özelliklerinin yanı sıra mezar taşları eski Türk şehirlerin tuza senerleri ve geçişlerine şahitlik eden birer belge niteliği taşımaktadırlar. Ne var ki gündelik hayatımızın büyük bir kısmını beraber geçirdiğimiz pek çok saydık tarihi mezarlık ve mezar taşlarının ölen ilgisiz muhtelif sebeplerden dolayı kopukluk; en azından çoğumuz bu taşların üzerinde yazanları okuyamamaktayız. Öte yandan pek çok tarihi mezarlık işi değişmiş, yağış, bitkiler gibi doğal nedenler ile bakımsızlık ve bilimsizlikten kaynaklanan fiziki unsurlardan ötürü oranlılığı sıkı tahrihatlarla uğraşmıştır.

Bu bağlamda tarihi mirasımızın en önemli belgeleri arasında bulunan ve ülkenin bir nevi tuza seneri de sayılan tarihi mezarlıkların gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılması ve daha fazla tahrir olmasının engellenmesi amacıyla Edirne Valiliği tarafından Tarihi mezarlıkların bakım, onarım, temizlik ve belgelenebilmesi yönelik büyük bir proje başlatılmıştır.

Ki aşamalı olarak planlanan çalış-

Yayımlama Ekibi: Yavuz Güner (Sanat Tarihi M.A.), Çiğdem Yavaşan Güzey (Restorasyon Konservatör), Birol Şallı (Sanat Tarihi)

mada öncelikli olarak alan çalışması yapılarak mezarlıkların koruma altına alınması ve mezar taşlarının belgelenebilirliği gerçekleştirilecektir. Ardından mezar taşlarının üzerindeki yazıtların okunması ve envanterlerinin hazırlanması planlanmaktadır.

Proje kapsamında, ilk çalışma, dört dönemlik bir alan üzerinde yer alan Beylerbeyi Camii ve Kuşçu Doğan Camii Hazirelerinde 15 Mayıs-30 Eylül 2005 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Beylerbeyi Camii Haziresi Temizlik Çalışması

1. Hazirenin Çalışma Öncesi Durumu
1429 tarihli Beylerbeyi Camii'nin haziresinde 600'ün üzerinde mezar taşları bulunmaktadır. Hazirede bulunan mezar taşlarının pek çoğunun, Edirne'deki eski mezarlıklardan getirildiği Saraçhanesindeki taşların sayısını bu denli çok olmadığı görülmektedir. Ne varki bu hazirede geçmişte yapılmış bu uygulamaların hakkında hazırlanmış muhtemel bir rapora ulaşılmış mümkün olmasıştır. Bununla beraber bu uygulamaların izlerini araziye takip etmek imkanı olmuştur. Böyle ki; başka mezarlıklardan getirilen mezar taşları, araziye çok yükselmesi dikikare alınmadan, gelişigüzel bir şekilde toprak altında kalan mezar taşlarının üzerine yerleştirilmiştir. Maalessef bu ve benzeri nedenlerden ötürü arazideki pek çok mezar taşının, mezarla olan bağlantısı kopmuştu. Ancak böyle bir problem çözümü her mezar kazısını gerektireceğinden ve çalışmanın sınırlarını aşacağından durulmuş sadece belgelenebilir yola gidilmiştir.

Yüz yıllar boyunca hazirede bulunan ağaçların yapraklarının dökülmesi her yerde farklı yoğunlukta olmasına birlikte yaklaşık 25-30 cm. kalınlığında organik bir tabaka oluşturmuştur. Bunun yanı sıra hazirenin ortasında yer alan türbinin doğusu, kuşçu-yığı hattı boyunca, kömür çürüf ile doldurulmuş ve pek çok mezar taşı da bu nedenle ötürü toprak altında kalmıştır. Araziye bulunan

mezar taşlarının önemli ölçüde tahribatına neden olan önemli bir unsur ise gama (patlama) ağaçlarıdır. Bu ağaçlar kökleri ile pek çok mezar taşını verimin sökmüş ve kırılmalarına neden olmuştur.

2. Uygulama Adımları

Öncelikli olarak hazirenin tamamı 10x10'luk dilimlere ayrılarak karolarlanmıştır, hazire krokisi üstünde her bir taşın yeri belirlenmiş ve numaralanmıştır. Hazirede gerçekleştirilen kot düşürme çalışmalarında, Beylerbeyi türbesinin etrafındaki D4, D5, E4 ve E5 açmalarında başlanılmıştır. Bu sayede genel olarak eğimli bir yapıya sahip alan arazinin mimariye bağlı orijinal kotu tespit edilmiştir. Tüm açmalarla hiçbir mezar taşının yeri değiştirilmemiş ve tespit edilen mezarlığın gerçek kotuna inlerek arazi üzerinde çeşitli nedenlerle biriken toprak tabiiye edilmiştir. Hazire yabancı otlardan ve patlama ağaçlarından arındırılmış ve toprak altında tespit edilen mezar taşları, buldukları yerde yola cephendirilerek yeniden dikilmiştir.⁷

Beylerbeyi haziresinde bulunan tüm mezar taşları, kuşçu alanı dışında özellikle ki dışarıdan olumsuz etkilenmiştir. Arazideki kontaminasyona bağlı olarak pek çok mezar taşının, kuzeve dönük yüzlerinde yoğun bir yosun tabakası oluştuğu gözlemlenmiştir. Tüm bu nedenlerin oluşturduğu kirlenme, özellikle bezemeli yüzeyli ve yazıtları görünmez hale getirmiştir. Bundan dolayı arazideki tüm mezar taşları, düşük basınçlı su kullananlar temizlenmiştir.

Çalışmalar sırasında toprak altında çok sayıda kırık durumda, mezar taşı tespit edilmiştir. Yüzlerce parçadan oluşan bu taşların onarım çalışmaları kapsamında aşan düzeyde bir problem olarak karşımıza çıkmıştır. Bu taşlar arazinin içerisinde oluşturulan bir taş platformuna düzenli bir şekilde yerleştirilmiştir. Türbinin güneyinde kuzeve-batı, güney-dogu yönünde uzanan bir taşı tespit edilmiştir. Büyük Osmanlı mezarlıklarının çoğunda karşımıza çıkan bu

kestirme yolu, 1950'li yıllarda inşa edilen kevir duvarıyla işlevini yitirmiş ve büyük ölçüde tahrir olmuştur. Günümüzde yaklaşık 4 metrelik bir bilimsiz oluşan bu yolun devamı niteliğinde, ancak farklı bir taşı türü kullananlarak, aynı bir yola daha oluşturulmuş ve hazirenin bantdaki girişine bağlanmıştır.

Son olarak arazinin tamamı, yabancı otlara karşı bir oner olarak 8 cm kalınlığında micir tabakası ile kaplanmıştır. 2006 yılı içerisinde bu proje kapsamında Gazi Mihal Camii, Muradiye Camii, Sitt Şah Sultan Camii, Sarucaşpa Camii ile Kadi Bedrettin Camii hazirelerinin aslına uygun bir şekilde düzenlenerek koruma altına alınması planlanmaktadır. ■

¹ Edhem Eldem, "İstanbul'da Müslüman Mezarlıkları ve Mezar Taşları" *Voyvoda Cadedesi Toplantıları*, www.obarsu.com

² Bkz. Emel Esin, "Türkiyede Maddî Kültürün Oluşumu" s. 251-262, Kabalcı Yay. İstanbul 2006.

³ Bkz. Beyhan Karamağazlı, "Ahlak Mezar Taşları", s.1-2, *Kültür Bakanlığı Yay. Ankara 1992*;

⁴ Bkz. Aziz Doğanay, "Türkiyede Ahiret İnancının Mirası ve Bezemelenen Tesmi" *Sanat ve İnanç Sempozumuna Bildiriler*, s.127-140, *Türk Sanat Tarihi Uygulama ve Ars. Mrk. Yay. İstanbul 2004*

⁵ Talha Uğurlu, "Osmanlı Mezar Taşlarının Dili" www.mtasoyun.net

⁶ Edirne mezarlıkları ile ilgili Bkz. Hikmet Turan Dağlıoğlu, "Edirne Mezarları", *Türk Tarih, Arkeolojisi ve Etnografya Dergisi*, S. 3, s. 163-192, İstanbul 1936

⁷ Mustafa Özer, "Edirne'de Mikalullah'ının Anıtı ve bu aliyeye ait mezar taşlarının değerlendirilmesi", I. Edirne Kültür Anıtlarının Sempozyumu Bildirileri, 312

⁸ Halit Gal, "İstanbul Eyip teki erkek mezar taşlarında başlıklar" *Tarih, Kültür ve Sanatı III. Eyip Sempozyumu*, 206-225

⁹ Osmanlı mezarlıklarında, yoldan geçenlerin mezar taşlarını incirmediği (sarı ayaklı) mezarlıkları ve dua edebilmeleri için, mezar taşları yola cephendirilerek yerleştirilmiştir. Bkz. Edhem Eldem, a.g.m.

"Ben artık Edirne için yaşıyorum" Prof. Dr. A. Süheyl Ünver

Dr. ESİN KARLIKAYA

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı

Bu yazıda, Türk Tıp Tarihi alanında yaptığı akademik çalışmalar ile kalıcı izler bırakan, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Kürsüsü ile Tıp Tarihi Enstitüsü'nün de kurucusu olan Prof. Dr. Ahmed Süheyl Ünver'in Edirne'ye dair bıraktığı eserler ve bunların Edirne kültür hayatına yaptığı katkılar ele alınacaktır.

Ahmed Süheyl Ünver, 17 Şubat 1898 (27 Ramazan 1315) tarihinde İstanbul Haseki'de doğmuştur. Babası bir Trakya göçmeni'dir.

1915 yılında Tıbbiye'ye girmiş, beraberinde Medresetül Hattatin'e de devam ederken Edirnekari çiçek motifleri üzerinde çalışmış ve 26 Ekim 1923 tarihinde tezip izazenmesini almıştır (1). 1921'de tıbbiye diplomasını almış; Deri ve Frengi Hastalıkları ihtisasını 1923 yılında tamamladıktan sonra, Fransa ve Avusturya'da da 1 Haziran 1924 tarihinde İstanbul Şehremaneti Haseki Nisa Hastanesi Dahiliye ve İhtianie Servisi asistanlığına atanmış ve burada öğrenciliği yıllarından beri çok takdir ettiği hocası Akil Muhtar Özden Bey'in asistanı olma arzusunun gerçekleşti. Haseki Hastanesi'ndeki dahi-

liye uzmanlığı çalışmaları 1927 yılı Ekimine dek sürmüştür (1).

Mutareke Yılları'nda İstanbul'da tarih çizginde yakalanmaya çalışılan bir arkadaş grubu kuraakata vadiğini camileri, mescit ve çeşme gibi tarihi eserleri birlikte dolaymaya başlamışlar ve kendilerine de "Mimar Sinan Muhibleri" adını vermişlerdir. Süheyl Bey'in Mimar Sinan türküsü yalnızca bu gezilerle sınırlı kalmamış; onun bütün hayatı ve eserlerini incelemiş, Türk mimari tarihindeki yerini saptamaya çalışmış, 1922-1926 yılları arasında Koca Sinan üzerine pek çok gazete ve dergilerde basılan makaleler yazmıştır. (1)

10 Ağustos 1927 tarihinde dahiliye ihtisasını tamamladıktan sonra Fransa ve Avusturya'da eğitimini sürdürmüştür (1). Paris'te ve Viyana'da çalışırken tüm kütüphaneleri gezmiş, Türk tarihine dair eline geçen her tür belgeye de tek tek incelemiştir. (1).

28 Haziran 1930 tarihinde İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesi Tıbbi Klinikliği ve Farmakodinami müderrisi muavinliği kadrosuna atanmış; bir yandan da Atatürk'ün emri ile "Seçkulu Tıp Tarihi" ve "Tarihi Perspektifi İçerisinde Türklerde Süsleme Sanatı"

konularında çalışmaya başlamıştır (1).

1933 Üniversite Reformu ile lağvedilen Darülfünunun yerine açılan İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ne Tıp Tarihi ve Deontoloji ile Farmakodinami ve Tedavi Seriyatı doçenti olarak atarınırken beraberinde İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Enstitüsü'nü de kurmuştur (1). 15 Temmuz 1936'da Medresetül Hattatin lağvedildikten sonra kurulan Güzel Sanatlar Akademisi'nde Şark Tezini Sanatlar Mektebi ad altında açılan bir şubede öğretmen olarak atanmış ve bu görevi 1955 yılına dek aralıksız olarak sürdürmüştür (1).

4 Nisan 1939'da İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji profesörlüğüne atanmıştır (1). Türk Tıp Tarihi Kurumu'nun kurulması için gayret gösteren bir avuç hekim aramızdadır ve bu kurumun ilk genel sekreteri olmuştur (14 Ocak 1940), (1)

1967 yılında fakültenin ikiye ayrılması ile Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ne geçmiş; bu fakülte bünyesinde yeni bir Tıp Tarihi ve Deontoloji Kürsüsü kurarak kanunen emekli olduğu 1973 yılına dek görev yapmıştır (2). 14 şubat 1986 tarihinde vefat etmiştir (1).

Süheyl Ünver dün ile bugünü

birleştirmesi bilen modern bir tarih araştırmacısıdır ve geçmişten dersler çıkararak onu araştırmak gerektiğini her fırsatta vurgulamıştır (1). Sürekli notlar olarak saptadığı materyaller yazılmasına kaynak olmuştur.

1923 yılında gerçekleşen bir tanışma Edirne'ye olan ilgisinin başlangıcı açısından önemlidir. Dr. Ahmed Süheyl, kişilik ve ilgi alanları olarak pek çok ortak noktaları bulunan ve Edirne'de görev yapan Dr. Rifat Osman Bey'le tanışır. Bu tanışmayla birlikte Dr. Rifat Osman Bey'in ölümüne dek 10 yıl sürecek bir dostluk da başlamış olur (1). 10 yıl boyunca mektuplaşır, birbirlerini Edirne'de ve İstanbul'da karşılıklı olarak ziyaret ederler. Canlı bir tarih ve kültür belgesi niteliğinde olan ve Edirne ve Türk tarihi, kültür ve tıp hayatının önemli işaret noktaları sayılabilecek, sayıları 700'ü bulan mektuplar, bizzat Süheyl Ünver tarafından bir cilt altında toplanarak Süleymaniy Kütüphanesi'ne teslim edilmiştir ve "Mektuplarımız 1923-1933" adıyla Defter No:792'de kayıt altına alınmışlardır (3).

Süheyl'in İstanbul'da Edirne'de ilk ziyareti 1926 yazının başlarına rastlar. Süheyl Hoca, arkadaşları ile birlikte Edirne'ye gelir. Selimiye'yi, Muradiye'yi, eski sokakları, Saray'ın yıkıntılarını, Meriç kenarını ve daha nice Edirne'ye özgü mekamları birlikte gezeler, sohbetler ederler ve çömes Edirne'ye dair yoğun duygular ve "Edirne çok derin bir araştırma konusudur" fikriyle İstanbul'da dönmüştür (1,4).

Dr. Rifat Osman Bey'in 1933 yılındaki vefatı onun derinden sarsılmıştır; artık onun yarı kalan eserlerine sahip çıkarak hem ona minnet borcunu ödemek Türk tarihine hayatta Rifat Osman'ın eserleri ile bir hizmete bulunmak istemiş; Edirne Sarayı hakkında yazdığı notları kendi araştırmalarıyla birleştirmiş "Edirne Sarayı Hakkında" Yeni Türk Mecmuası, 1937 (ayrı baskı), başlıklı makaleyle "Dr. Rifat, O-Dr. Süheyl" imzası ile yayımlanmıştır.

Zaman içinde Rifat Osman Bey'in eşi ve kızı tarafından Tıp Tarihi Enstitüsü'ne bağışlanan ASÜ: İstanbul Üniversitesi'ne yapılan bir bağış hakkında S: 20 Dr. Rifat Osman Bey'in arşivindeki çalışmaları kendindeki kaynaklarla birleştirerek onun adına Tıp Tarihi Enstitüsü'nün özel bir köşeye hazırlanmıştır.

1 Haziran 1946 tarihinde bir araş-

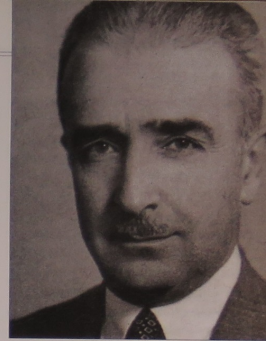
tırma gezisinde bulunmak üzere Edirne'ye gelir. İlk olarak uzunca bir sürecek ilgi duyduğu Şah Melek Camii'nin çini ve nakışlarını inceledikten sonra bu camiyeye ilgili notlarını "Edirne'de Şah Melek Camii Nakışları Hakkında; 832 (1429)" Vakıflar Dergisi, 1956; 3: 27-30. adıyla yayımlanmıştır (5). Süheyl Ünver'in bu gezisi 5 Haziran 1946 tarihine dek sürmüştür; Şah Melek Camii'nin yanısıra Selimiye Kütüphanesi'ndeki yazma eserleri de incelemiş ve kütüphanedeki yazmalardan 15 tanesinin İl Bayezid'in mühürüyle buraya vakfedildiğini görünce Sultan'ın Edirne'de kurduğu bir kütüphane olduğunu düşünerek hemen bu konuyu araştırmış, bu konuda da "İl. Sultan Bayezid'in Vakıf Kitaplarına Dair" İbid. S: 105-106, başlıklı bir makale yazmıştır (1).

İstanbul Üniversitesi'nce halkı üniversite öğretimi uyerleri ile bir araya getirecek bilim adamların halkın problemlerine yerinde çözüm aramaları amacıyla 1940 yılından itibaren her yıl ayrı bir şehirde olmak üzere Üniversiteler Haftası adı altında bir seri konferanslar düzenlenmiştir. Bu konferansların başçısı 24-29 Eylül 1957 tarihleri arasında Edirne'de düzenlenmiş ve ilk konuşmayı Örd. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver yapmıştır (6).

"Edirne'nin Tıp Tarihini Noktasından Ehemmiyeti" konulu konuşmasında Ünver, "Şehirciliği arasında gördüğüm Edirne ve eserleri beni çok sarsmıştır. Bundan sonra bakmışız Edirne için yavaş yavaş diyoruz. Zira beni bu konu çok ilgilendiriyor" diyerek sözlerine başlamıştır (6-7).

Prof. Dr. A. Süheyl Ünver, 1957 yılında Üniversite Haftası'na katılmak üzere geldiği Edirne ile ilgili anlarını günün gününe bir deftere kaydetmiştir. Aslı İstanbul'da Süleymaniy Kütüphanesi'nde bulunan bu defterin bir kopyası, Dr. Rıttp Kazançgil tarafından 1995 tarihinde alınarak, T.Ü.Tıp Fakültesi Dr. Rıttp Kazançgil Kütüphanesi'ne getirilmiş, bu konuda araştırmaya yapa-cakları hizmetine sunulmuştur. Dönem Edirne'si hakkında önemli bilgiler den verdiği bu defterin başına bir not düşmüştür (6): "Bu defter Edirne Fathi İ. Murat, Bakım E.İ. Murad'a, Dr. Rifat Osman'a, Raskim Erzurumca ziyaf ediyorum".

Ünver Hoca defterinde Selimiye, Muradiye ve Edirne'de bulunan diğer camilerle ilgili bilmiş ve kısca notları

yanı sıra alınması gereken koruyucu önlemleri anlatmış, bu eserlerin korunması için halkın da yardıma baş vurulmasını istemiştir (6). Beraberinde Edirne'de yıllardan beri en çok dikkatini çeken evlerin düşünce yapılmış bacalarını incelemiş, günışik ve Edirne'ye özgü bulduğu bu bacaların restorini çizmıştır (6).

Ünver Hoca, defterinde Edirne ile ilgili görüşlerini açıklarken Edirne'de genis tamirlerin olduğunu, ancak bunların yetersiz kaldığını vurgulayarak "tamirler vakar; fakat gayri kâfi" notunu düşmüştür (8).

"Ben Edirne için yaşıyorum" diyen Süheyl Ünver, İstanbul'da döndükten sonra da Edirne ile ilgili çalışmalarına devam ederek kürsüsünde bir Edirne Arşivi oluşturarak Edirne ile ilgili makaleler yazarak, kitaplar çıkartmayı sürdürmüştür (8,9).

Süheyl Hoca'nın iki dileği vardır: Birincisi "1961 yılında Türklerin Rumeli'ye geçişlerinin 600.yılına törenlerle kutlanması", diğeri ise "Edirne Enstitüsü" (Edirne Araştırmaları Merkezi) kurulmasıdır. Bu dileklerin her ikisi de gerçekleşmiştir.

Edirne'nin Türkler tarafından fethinin 600.yılı olan 1961 yılında yapılacak kutlamaları için kurulan komisyon da yer almış; Onun teşvik ve çalışmaları sayesinde Edirne'de Türklerin Rumeli'ye geçişlerinin 600.yılı beşerli ile kutlanarak seri konferanslar düzenlenmiş ve bu konferanslar bir kitapta toplanarak yayımlanmıştır (8).

Edirne'nin 600.fethi yılı kutlamaları sırasında PTT İdaresi'nce çıkartılacak hatıra pulları için gerekli Edirne Sembolineri seçme ve resimlerini yapmak için Süheyl Hoca'ya başvurulmuştur (9) ▶

1968 Ekim'inde gerçekleştirdiği Edirne gezisi, Edirne envanterinin önemli malzemesini oluşturmuştur. Üç Şerefeli Camii şadırvanı kubbesinden motifi, Selimiye Camii mahfilindeki karanfil çeşitlerinden örnekler aldı. Eski Edirne evlerinden elde ettiği katamların fotoğraflarla saptandı. Burada Dr. Rifat Osman'ın satti alarak müzeye başlatıldığı mezar taşlarının almelelerinden, çeşeklerinden aldığı örneklerle 174 no.lu defteri oluşturdu (1).

Süheyl Ünver, Edirneliler'in uzun zamandır arzuladıkları üniversiteye kavuşmaları için de gayret göstermiştir. Edirne'de açılması düşünülen ve daha sonra Trakya Üniversitesi'nin ilk nüvesini oluşturacak olan tip fakültesinin oluşturulması için Edirne'de "Edirne Üniversitesi'nin Kurma ve Yaşatma Derneği" adı altında bir dernek kurulmuştur. Süheyl Hoca da Edirne, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü ve Cerrahpaşa Tıp Fakültesi arasında adeta bir köprü vazifesi görür. Ünver Hoca'nın da arzuları doğrultusunda İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin 11 Nisan 1969 tarihinde toplanan Genel Kurulunda şerh kabul edilmiştir (9). "Üniversitenin kendisi potansiyelinde kurtak istediği ikinci üniversitenin yeni içinde ve fakültenin patronajı altında tip fakültesinin Edirne'de kurulması uygun görüldü"...

Edirne Tıp Fakültesi'nin kuruluş çalışmalarının tamamlanması üzerine 2 Mayıs 1969 tarihinde Edirne'de bir tören düzenlenmiş ve bu törenin şeref misafirlerinden biri de Ord. Prof. Dr. A.Süheyl Ünver olmuştur (1,8).

Ünver Hoca'nın 1973 yılında emekli olması onun çalışmalarına engel oluşturmamış, üniversitenin kurulması için

disardan aktif olarak desteğini sürdürmüştür. Bugün, Trakya Üniversitesi Sultan II.Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi'nde sergilenen Edirne Tıp Fakültesi'ne ait ablemde de yine Prof.Dr. Süheyl Ünver'in kalemlerinden çıkmıştır.

Edirne'de gerekli tesislerin olmasını nedeniyle 11. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi bünyesinde eğitime vererek olan Edirne Tıp Fakültesi, 50 öğrencisiyle 11 Kasım 1974 Pazartesi günü saat 14.00'de Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Konferans Salonu'nda düzenlenen törenle öğretime başlamış ve fakültenin ilk açılış dersi Ord. Prof. Dr. A.Süheyl Ünver tarafından verilmiştir (8).

Süheyl Ünver, 1970 yılı Nisan ortalarında yine Edirne'ye gelir ve Hüseyin Öguzevser'e verdiği demeçte "Ord. Prof. Ahmed Süheyl Şehrimiz Geldi", Edirne, 8 Ekim 1966. şunları söyler: "Ben edirne için yasıyorum. Emredilen her şeyi yapmaya hazırım". Aynı gayzile ilgili olarak defterinde de şu notu düşer (1):

"Ey hemni bu hale sokan, artık beni bundan sonra Edirmezim işi yavaştan azız Dr. Rifat Osman! Ruhun şad olsun. Hak senden razı olsun. Edirne'yi, sarayını, ev ve konaklarını sen resimlerin ile bu günümüze aktardın".

Süheyl Ünver, 1972 yılında Dr.Rifat Osman Bey'in yaptığı resimleri ve yine onun yapıtlarından hazırladığı Edirne ev ve konakları üzerine notlarını bir araya getirecek Dr. Rifat Osman'ın imzasıyla "Edirne Evleri" adı altında bir kitap yayımlarken kitabın sunuşunda şöyle bir dilekte bulunmuştur (10): "Edirne evleri, konakları ve bahçeleri de keza saraydakilere benzetilmelidir diyebiliriz. Bütün buraya konan bilgiler ve resimlerle öntümüzdeki yıllarda Edirne Üniversitesi'nin Mimarlık Fakültesi'nin idealist öğretmen ve öğrencileri aşığı kagir çevirecek buraya mahsus bir ev tipi, velev ki projeler halinde bile kalsa, hazırlamaldır. O zaman bu eser önemli bir rehber olacaktır".

1973 yılı Mayıs'ında yeniden Edirne'yi ziyaret eden Süheyl Ünver, şehrin çok önemli tarihi eserlerinin koruma altına alındığını görebek şunları söylemiştir "Edirne'den Ne Haber". İstanbul, 10 Mayıs 1973. Artık Edirne ihmale uğramayarak eski uygunsuz yapılarının tımarı başlamıştır".

1 Temmuz 1975 Pazartesi günü

Edirne'de yapılan, İstanbul Üniversitesi'ne bağlı fakülte ve öğrencilerinin de katıldığı törende Ünver Hoca "Tarihin devamında konusuyorum yine tarih yapıyoruz" diyerek sözlerine başlayarak "Edirne Tıp Fakültesi'nin çok sağlam temellere oturtduğunuz ifade ederek Selimiye kadar çok sağlam temelleri oldu fakültemizin" demektir (8).

1976 yılında "Edirne Tıp Fakültesi, Halk Konferansları" adı altında Edirne'de bir dizi seri konferans düzenlenir. 30 Ocak 1976 tarihinde düzenlenen birinci konferans konuşma "Türk Hekimliğinde Edirne'nin Yeri: Dinü ve Bugünü" olup Prof. Dr. A.Süheyl Ünver de konuşmacı olmuştur (8).

Prof. Dr. A. Süheyl Ünver, dönemin II.Sağlık Müdürlüğü'nde Edirne'de Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı'nın kurucusu olacak olan Yrd.Doç.Dr.Ratip Kazancıgil'e birlikte, Sultan II.Bayezid Külliyesi'nde Trakya Üniversitesi Rektörlüğü tarafından 23 Nisan 1997 tarihinde açılan T.U. Sultan II. Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi'nin de fikir babalığını yapmışlardır. 28 Eylül 1973 tarihinde Edirne'ye yaptığı gezi sırasında Ünver Hoca, Dr. Kazancıgil'e birlikte iletir bir tarihte kurulabileceğini düşündükleri (yürekten arzuladıkları) Enstitü Müzesi'nde bulunması gereken konusunda fikir alışverişinde bulunarak bir liste hazırlamışlardır.

Henüz 1973 yılında iken kurulacak müzeye ilgili olarak yapılması planlanan ilk girişimler içeren, başlatılan Hoca'nın kendisi yazdığı kaleme aldığı ve iletir görüşülüne bir örnek teşkil eden bu belge, 6 Mayıs 1996 tarihinde Dr.Ratip Kazancıgil tarafından, danışışıda kurulacak bir Tıp Tarihi Enstitüsü Müzesi'nde neler bulunabileceği yönündeki dilek ve önerilerin sıralandığı bir metin olarak Trakya Üniversitesi Rektörlüğü'ne sunulmuştur. Dr. Kazancıgil, bu tarihte belgede yazılanları Trakya Üniversitesi Rektörlüğü'ne sunarken altına kendisi de bir not ekler:

"1973 yılında Hocanın Edirne'ye gelişinde, iletir bir tarihte kurulabileceğini düşündüğümü, daha doğrusu arz ettiğim Enstitü Müzesi'ne konması gerekli belgeleri beraberce sıraladık. Hocamız bunları el yazısı ile kaleme aldı. Belki bir gün bu dileğimiz tahakkuk ederse kurulacak yardımcı olur, bizi de anarlasız ruhlarmız şad olur".

Müzenin kuruluşu ile birlikte Trakya Tıp Tarihi'nin Büyük Hocası A. Süheyl Ünver'in anısını yaşatmak adına onun adına bir oda düzenlenmiştir. Bu odada, yazdığı eserlerden örnekler cam vitrinler içinde sergilenir; gönülden bağışladığı olduğu Edirne'yi konu aldığı resim ve minyatürlerden oluşan ve Yrd. Doç. Dr. Ratip Kazancıgil tarafından düzenlenerek 1999 yılında Edirne Valiliği'ne bastırılan "Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver'in Edirne'si" ile kızı Gülbün Mesar'ın, babasının çizimlerinden düzenlendiği "The Turkish Rose" adlı eserlerden hazırlanan 17 adet panoda, Ünver Hoca'nın yaptığı çizimler ziyaretçilerin beğenisiyle sunulmaktadır. Ayrıca bu odada, Ünver Hoca'nın 1974 yılında hazırladığı Edirne Tıp Fakültesi Amblemini taşıyan fakültenin ilk çelengi de sergilenmektedir.

Prof. Dr. A. Süheyl Ünver, "Ben artık Edirne'yi yaşıyorum" diyecek kadar Edirne'ye karşı özel bir sevgi ve ilgisi vardır.

Künü:

Babası vatan hasreti çeken bir Trakyalı'dır öyle ki evde Trakya ağzı ile konuşur, çocuklarına pek çok Edirneli gibi "kızamın" diyerek hitap ederdi. Edirne de, Trakya'nın en güzel şehirlerinden biridir.

Çok genç yaşlardan başlayarak tezip sanatına büyük ilgi duymuştur ve Edirne'de bunun sözsüz ve kusursuz örnekleri ile doludur.

Mimar Sinan'a tutku dercesinde hayrandır ve Edirne'de pek çok eseri bulunmuştur.

Edirne'de, Türk tıp tarihi açısından araştırılacak birçok eser vardır.

Büyük saygı duyduğumuz dostu, üstadı Dr. Rifat Osman Bey Edirne'de yaşamış ve ölmüştür ve bu güzel şehirden gömülmüştür.

Her fırsatta vurguladığı üzere "geçmişten dersler çıkararak onu araştırmak gerekir" ve Edirne'de geçmişin saygı ve zaman içinde huzla yok olup giden örnekleri ile doludur.

Prof. Dr. A. Süheyl Ünver Edirne'ye dair kalıcı izleri bırakmıştır.

Dr.Rifat Osman'ın gözüyle ve kalemiyle belgelenen ve günümüzde yitip giden Edirne'ye özgü pek çok değerini, en azından resim ve fotoğraf olarak günümüze ulaştırması sağlamıştır.

Bu resimler ile üzerinde derin araştırmalara girilmesi Edirne'de kaybolup giden birçok tarihi eserin en azından geçmişte var olduğu konusunda haberdar olmaktadır.

Günümüzde Trakya Üniversitesi'ne bağlı olarak hizmet veren "Edirne Araştırmaları Merkezi", O'nun kurulumuna yöreketen diletiği "Edirne Enstitüsü" tasarısının izlerini taşımaktadır.

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde Tıp Tarihi ve Deontoloji kürsüsü ile Tıp Tarihi Enstitüsü'nde oluşturduğu "Edirne Arşivi" ile Edirne araştırmacıları için eşsiz bir kaynak olmuştur.

Edirne'nin yalnız kültürel değer tıp tarihi açısından da taşıdığı değeri eserlerinde vurgulamıştır.

1961 yılında "Edirne'nin Türkler Tarafından Fethinin 600.Yılı" gibi özel bir olayın törenlerle kutlanmasına öncülük ederek pek çok tarihi değerinin öncülük hatırlanmasını sağlamıştır.

Hazırladığı "Edirne Pulları Serisi" ile Edirne'nin değerlerini farklı bir açıdan kalcılığı sağlamıştır.

Edirne Tıp Fakültesi'nin ve doğağ olarak da Trakya Üniversitesi'nin kuruluşunda canla başla çalışmıştır.

Sultan II. Bayezid Darüşşifası'nı tarihsel fonksiyonuna uygun olarak günümüze ulaştırma bir tıp tarihi müzesinin kurulmasına düşünce ve deneyimleri ile öncülük etmiştir.

Bizim sayptayabildiğimiz kadarıyla Edirne'ye dair yazdığı bilimsel makale, kitap ve gazete yazılarının sayısı 70'in üzerindeydi (bildiri ve konferanslar dışında). Ünver Hoca'nın Edirneli olmadığını, Edirne'de yaşamadığını, yoğun bir akademik tempoya yansız hekimlik uğraşına da sürdürdüğünü, sanatta da uğraştığını göz önüne alırsak bu de azmanmsayacak bir sayıdır.

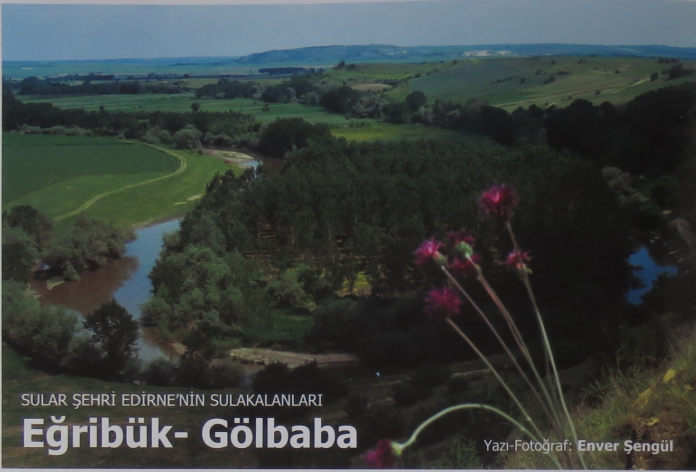
Universitemizin kurucuları arasında yer alan Prof.Dr.A.Süheyl Ünver Hoca'ya saygıyla anıyoruz. ■

KAYNAKLAR

- 1) Sayar AG: A.Süheyl Ünver. İstanbul: Eren Yayınclık, 1994; 23, 31-38, 45-46, 70-84, 90-96, 102, 113-115, 135, 140-148, 152-159, 183-188, 192, 221, 242, 261-268, 302, 415-416, 448, 521-525.
- 2) Mesera G: Bilim, Kültür ve Sanata Adanmış Bir Yaşam İçinde Babam A.Süheyl Ünver. Yöre 2002; 23: 3.
- 3) Karlıkaya E: Ustattan Çözüme, Rifat Osman-Süheyl Ünver Mektupları. L.Edirne Tıp tarihi Bildirleri Tam Metin Kitabı içinde. Edirne: Trakya Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları, 2001: 24-35.
- 4) Karlıkaya E: Dr.Rifat Osman Bey, Prof.Dr.A.Süheyl Ünver ve Edirne.Yöre 2002; 25: 26-31.
- 5) Ünver AS: Edirne'de Şah Melek Paşa Camii'Nin Nakşları. Vakıflar Dergisi 1956; 3: 27-30.
- 6) Gökcen N: Ord.Prof.Dr.A.Süheyl Ünver ve Edirne Üniversite Haftası (1957). Yöre 2002; 23: 41-44.
- 7) Ünver AS: Edirne'nin Tıp Tarihimiz Noktasından Ehemmiyeti. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1958: 1-21.
- 8) Gökcen N: Süheyl Ünver'in Trakya Üniversitesi'nin Kuruluşuna Katkılar. Yöre 2002; 23: 23-29.
- 9) Kazancıgil R: Süheyl Ünver ve Edirne Hatıra Pulları. Yöre 2002; 23: 19-21.
- 10) Ünver AS: Dr.Rifat Osman'a Göre Edirne Evleri ve Konakları. İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1976: 3-5.
- 11) Ergin O: Dr.A.Süheyl Ünver Bibliyografyası. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü, 1941: 14-60.
- 12) Özdemir G, Tanyeri B,Ölez T: Dr.A.Süheyl Ünver Bibliyografyası III. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1972: 1-48.
- 13) Mesera G, Kazancıgil A, Sayar AG: Dr.A.Süheyl Ünver Bibliyografyası. İstanbul: İşaret Yayınları, 1998.

SULAR ŞEHİRİ EDİRNE'NİN SULAKALANLARI

Eğribük- Gölbaba

Yazı-Fotoğraf: Enver Şengül

Edirne hep tarihi dokusu ile bilinir. Selimiye ve diğer önemli camileri, külliyesi, hamamları, çarşaları, kerensarayları, evleri ve diğerleri ile... Oysa Edirne bir 'sular şehri' dir aynı zamanda.

Meric'in, Arda'nın ve Tunca'nın buluşup öpüşüğü, suların kulture dönüşüğü bir sular şehri...

Bu suların yarattığı harika bir doğa coğrafyasıdır Edirne. Ve bu coğrafya sayısız kıvrımlara, göllere ve göletlere ev sahipliği yapar.

Özellikle Tunca Nehri, Bulgaristan'ı geçip, Edirne'ye doğru başlatığı yolculuğunda onlarca kıvrım, menderes ve arda oluşturarak, doğa harikalarının ardarda dizildiği birer senfonisi sunar bizlere.

Bu güzelliklerin en çarpıcı olanı hiç şüphesiz ki Eğribük'tür.

Çok az insanın varlığından haberdar olduğumuz, gidip görüldüğü ve manzarasının keyfini çıkarıldığı Eğribük, çok güzel kalımsı bir doğa harikasıdır.

Daha çok çevrecilerin ve fotoğrafçıların bildiği bu doğa harikası; doğum-suz manzarası, coğrafi zenginliği ve içinde barındırdığı onlarca kuş ve bitki çeşidi

ile mükthiş gezi ve gözlem olanağı sunar bizlere.

Tunca su havzasının bu alandaki uzantısı da Gölbaba dediğimiz diğer bir sulak alandır. Aynı bir gölet durumunda olan Gölbaba, suların kabardığı mevsimlerde, taşkınların da etkisi ile Tunca ile birleşerek alabildiğine büyür. İşte o zamanlarda göçmen kuşların dinlenmek için solumlandığı bir "kuş cenneti" olur.

Eğribük

Eğribük, Edirne'nin 10 Km. kuzeyindedir. Aracınızla Sarayı'ya geçip, kapalı cezaevi yoluna girildiğinde Osmanlı'dan kalan bazı yapılar karşınıza çıkar. Şu an cezaevi olarak kullanılan ve aslında Osmanlı'nın seçkin aileleri olan Asakir-i Mansure-i Muhammediyeh'nin binaları ve tarihi hamamının yanından geçersiniz. Az ilerisinde Tosyavizade Dr. Rifat Osman'ın başhekimliğini yaptığı 2000 yataklı Edirne Asker Hastanesi'nin günümüze ulaşan sadece duvar kalıntılarını görür, hüznünlensiniz. Hemen karşısında yine 1900'lerin başlarında askeri amaçla kullanılmak için Edirne'ye getirilen zeplinin hangarı da biraz uzaktan selamlar sizleri. Bu yıl güzergahındaki

şehir çöplüğü, çirkin bir görüntü olarak karşınıza çıkışa da burayı hızlı geçip Tunca kıvrımlarının gözükmeye başladığı zengin çeşitliliğin bulunduğu güzel bir coğrafyanın içine dusersiniz.

Yaklaşık 8 km. sonra Avarız köyüne geldiğimizde, burada konaklayıp, köy kahvesinin ünlü Türük kahvesini de içtikten sonra, köy içinden sola sapıp 2 km. sonra karşınıza çıkan tepe size sunacağı eşsiz manzarayı gözleyip sürpriz yapmak için beklemekteyiz.

Aracınızdan inip bu hafif yamacı turduğumuzda, solğunuzu kesen eşsiz bir manzara aniden karşınıza çıkacak ve aslında ova olarak bildiğiniz Trakya topraklarında böyle derin bir vadinin devamındaki manzaranın güzelliğine şaşacaksınız.

Aşağıda uçuz bucaksız bir ova ve siz bu ovayı kuş bakışı seyrediyorsunuz. Vadinin hemen altında ilginç olan, bu ovada derin kıvrımlarla yol alan Tunca Nehri'nin, tam vadinin altunda yaklaşık 180 derecelik 'bük' adı verilen menderes oluşturmasıdır.

Bu nedenle bu alana 'Eğribük' denilmektedir.

İşte size bir doğa harikası, bir sulak

alan, bir kuş cenneti ve seyrî doyum-suz bir turizm zenginliği.

Suakacağı ile Edirne arasındaki geniş ovasdaki kıvrımlar sadece Eğribük'le sınırlı değildir. Onlarca kıvrım ve göletin bulunduğu bu alan, taşkınların getirdiği zengin alüvyonlar sayesinde olağanüstü zengin çeşitliğe bürünür ve bütün canlı türlerini kendisine çeker.

Gölbaba

Gölbaba Değirmeniyarı Köyü ile Büyük Döllük Köyü arasında kalır. Tunca Nehri ovada ilerlerken Gölbaba'ya çok yaklaşır. Taşkın zamanlarında ise göl ile Tunca birleşerek geniş bir sulak alana dönüşür. Göl, yaz mevsimlerinde yeraltı sularından ve çevresinde bulunan 4 çeşmeden beslenir. Yapı olarak çoğunlukla sazlıklardan oluşur. Normal durumda yaklaşık 3x3 Km. lik bir alanı kaplar. Gölbaba'nın alanı ve su seviyesi mevsimlere göre sürekli değişiklik gösterir.

Sıtma ile mücadele çerçevesinde, gölün bir dönem kurutulması ve açılan drenaj kanalları ile sununun Tunca Nehri'ne boşaltılması planı kısmen başarılı olduğu için gölün bir kısmı kurutulmuştur. Bu alanda şimdi çeltik tarımı yapılmaktadır. Oysa bu durum, biyolojik çeşitliliği ve ekolojik sistemleri yonde etkilemiştir.

Gölbaba'nın derinliği de meteorolojik şartlara ve Tunca Nehri'nin seviyesine bağlı olarak 30-40 cm. ile 1,5 metre arasında değişmektedir.

Eğribük ve Gölbaba sulak alanlarında gözlenen bitki türleri

İstrancaların devamı olarak Edirne'ye yaklaşan bu alanda meşe ormanları artık yerini geniş ovalara bırakır. Suyun yakınlarda çeltik, biraz uzaklarda ise ağırlıklı olarak buğday ve ayçiçeği tarımı yapılır. Bu alan bitkisel türler açısından

son derece zengindir. Susen (iris), Muscadri, Yabani Gül (Rosa), Taraxacum, Gelincek (Papaver), Paliurus, Kuru Çalı (Spino-christ), en çok rastlanan bitki türleridir.

Kuş türleri

Sözkonusu sulak alan aynı zamanda bir "kuş cenneti" olarak bilinir. Bu özelliği ile zengin bir kuş faunasına sahiptir. Ülkemizin batı paleartik bölgesinin en önemli göç yolları üzerinde olması bu özelliğe önemli katkı sağlar.

Edirne Kertenleri Kuş Gözlem Grubu, Trakya Üniversitesi Kuş Gözlem Grubu ve Edirne Çevre Gönüllüleri Derneği tarafından yapılan gözlem ve çalışmalar sonucu, Gölbaba ve Eğribük çevresinde, göç mevsimlerinde 100 ün üzerinde kuş türünün varlığı tespit edilmiştir.

Bu bölgede yapılan bilinçsiz avlanmalar da özellikle ördek neslini ciddi şekilde tehdit etme aşamasına gelmiştir, son yıllarda yapılan ciddi denetimlerle bu tür yavaş açılışın önüne geçilmiştir.

SİT alanı

Eğribük ile Gölbaba'yı içine alan, 60-68 boylam ve 23-36 enlem koordinatları arasında kalan bölge, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 25.9.1997 tarih ve 4218 sayılı karar ile 1. Derece Doğal Sit Alanı olarak tescil edilmiştir. Edirne Çevre Gönüllüleri Derneği bu alana dikkati çekmek üzere çalışmalarını yürütmektedir.

Kaynak: Edirne Çevre Gönüllüleri Derneği'nin Eğribük ve Gölbaba Sulakalanı adlı yayımı

Eğribük- Gölbaba

Forming dozens of curves, meanders and ponds in its journey it starts towards Edirne after crossing Bulgaria, the Tunca River offers us individual symphonies arranging natural wonders one after the other. No doubt the most striking of all those beauties is Eğribük. With few people aware of its existence, visited and enjoyed its view, Eğribük is a natural wonder left totally hidden. This natural wonder known mostly to environmentalists and photographers offers us a terrific opportunity for expeditions and observations with its delightful view, geographical richness and the wide bird and plant variety it houses. The extension of the Tunca water basin in this area is another wetland we call Gölbaba. Gölbaba, a separate pond, expands to the brim in high-water seasons, merging with Tunca, also with the effect of floods. That is when it becomes a "bird paradise" where birds of passage take a breather for some rest. Eğribük is 10 km north of Edirne. Here the Tunca River forms a meander of approximately 180 degrees, called 'bük'. That is why this area is called 'Eğribük'. There, you have a natural wonder, a wetland, a bird paradise and a touristic richness delightful to watch.

Edirne Şehrini Kuranlar

Osmanlı ülkesinde şehirler, eski Bizans kale ve kasabalarının, sultan ve devlet ileri gelenlerinin katkısıyla, Türk-Müslüman kimliğiyle sosyal ve ekonomik gelişmesiyle büyümüştür. Şehirlerin kurulmasında başlıca yol, vakıf yoluyla kurulup idare edilen 'imaret' (hayır kurumu) sistemiydi. Bu sistem Edirne'nin kuruluş ve gelişiminde de geniş ölçüde uygulama alanı buldu. İlk imaretler şehir kenarındaki semtlerde kurulmuş olmakla beraber, ilk imar ve gelişme hareketleri önce kale içinde ve etrafında başladı ve XVII yüzyıl sonlarında Edirne en geniş sınırlarına ulaştı. Edirne'de 1528'de 144 müslüman mahallesi, 19 gayrimüslim mahallesi, 8 yahudi cemaati mevcuttu. Bu durum XVII. yüzyıl ortalarına kadar pek değişmemiştir.

İlk Mahalleler

Kaleci

Edirne'nin ilk Türk sakinleri bu bölgeye yerleşmiştir. Kaleci'nde XVI. yüzyıl başlarında osmanlı mahallesinin bulunduğu yerleşim yeriydi.

Darphane

Kalenin güney tarafları ve Tunca kıyısıdır. Adını, Edirne darphanesinin burada bulunmasından almıştır. Kale içi dışın-

daki ilk yerleşim alanı olan bu semt, Darülhadis Medresesi de bulunduğu için din bilginlerinin semti olmuş ve onlar tarafından mahalleler kurulmuştur.

Kirışane

II. Murad döneminde Vezir Saruca Paşa'nın eşi Gülçiçek Hatun tarafından cami ve medrese yaptırılmasının ardından gelişmiş ve daha sonraki tesislerle gittikçe büyümüştür. XVI. yüzyılın tanınan şahsiyetleri adına mahalleler kurulmuş ve Tunca sahilinde uzanan bahçeleriyle Edirne'nin en güzel yerlerinden biri olmuştur.

Istanbul Yolu-Ayşe Kadın

Kalenin bu isimdeki kapısının başlanılan ve şehrin doğusuna doğru uzayan bölge üzerine kurulmuş semtin kurucuları ve sakinleri arasında, Kadı Bedreddin, Ayşe Kadın, Sarıabdar Hamza Bey, Kınalızade Ali Çelebi gibi isimler yer almaktadır.

Kıyak (Kıyak)-Buçuktepe

Semt adını, rivayete göre, Edirne'ye ilk girenlerden olan ve sonradan adına bir zaviye ve türbe kuralan Kıyak Baba'dan almıştır.

Menzil Ahır-Muradiye-Tekke Kapa

Şehrin kuzeydoğusundaki semtlerdir. Muradiye ile Kıyak arasında Edirne Sarayı'nı ait ahır bulunuyordu. Sonradan menzil teşkilatı yapılmış bu adı aldı.

Saraçhane-Horozlu Yokuşu

Şehrin kuzeybatı tarafında, semti saraya bağlayan ve Tunca üzerindeki Saraçhane köprüsü civardır.

Gazi Mihal (Orta imaret), Yıldırım (Eski İmaret) ve Yeni İmaret

Tunca'nın batısında kalan bu mahal-lelerden Eski İmaret XIV. yüzyıl sonlarında, Orta İmaret XV. yüzyılın ilk yarısında, Yeni İmaret (II. Murad zaviyesi) XV. yüzyıl sonlarında kurulmuştur.

Hıdırlık

XVI. yüzyılın ilk yarısında, Sadrazam İbrahim Paşa tarafından buraya bir zaviye yaptırılmış, bu zaviyenin yöneticilerine de bizzat Kanuni Sultan Süleyman tayin etmiştir. Evliya Çelebi'ye göre, Sadrazam Kara Mustafa Paşa (Kemankes) bölge halkının isteğini uyarak, bazı kötü kimselerin bardiğı bu zaviyeyi kaldırmış ancak İV. Mehmed, burada bir köşk yaptırdıktan sonra tekrar açılmıştır.

Edirne'yi kuranlar

Yahşi Fakih

XV. yüzyılda Edirne'de adına iki mahalle kurulmuştur. Mescit, zaviye, hamam yaptırın, I. Murad'ın hürmet ve itibar ettiği önemli bir şahsiyetti.

Gümlüoğlu

Gümlüoğlu Rumeli beylerindendi. Oğulları Saltuk ve Iskender beyler tarafından Beylerbeyi imareti yakınında bir mescit ve odalar yaptırılmış, burada Gümlüoğlu adına bir mahalle ortaya çıkmıştır.

Şeyh Bedrettin Mahmud

Edirne'de meşhur Sınavna Kadısı İsrail'in oğlu Şeyh Bedreddin Mahmud bir zaviye kurmuş ve bu zaviyeye vakıflar tahsis etmiştir.

Sofu Bayezid

Sofu Bayezid Mahallesi'nin kurucusudur. Sultan I. Mehmed'in öğretmeni ve danışmanıydı.

Şahmelik Paşa

Fetret devrinin ve daha sonraki Mehmed Çelebi ve II. Murad devirlerinin önemli şahsiyetlerinden biri olan Şahmelik Bey (Paşa) adına Edirne'de Mihal Köprüsü başında bir cami ile bir mahalle kurulmuştur.

Şeyh Şucaaddin Karamanı

II. Murad devrinde Edirne'ye gelmiş, rivayete göre, padişahı bir tehlikenin kurtardığı için, Sultan Murad kendisine, Debbaghane semtinde bir zaviye ve mescit yaptırmış, böylece bu semt bir mahallenin kurucusu olmuştur.

Veliyeddin İlyas Hüseyin

Kale içinde bir mescit ve çeşme yaptırmış, II. Murad devri kazaskerlerindendir.

Hasan Paşa

Edirne'nin XV. yüzyıl tarihinde rol oynamış, şehrin imar ve iskana yardım etmiş önemli bir şahsiyetti.

Devletşah Hatun

Bir mahalle ve mescide adını veren Devletşah, Çelebi Sultan Mehmed'in annesidir.

Ayşe Hatun

Edirne'nin Ayşe Hatun denilen meşhur semti, bugün de kurucusu olan Çelebi Sultan Mehmed'in kızının adını taşımaktadır.

Baba Timurtaş Bey

XV. yüzyıl ortasının sempatik ve tanınmış siması olan Baba Timurtaş adına bugün de bir mahalle mevcuttur.

Şarabdar (Şerbettar) Hamza Bey

XV. yüzyılda yaşamış yöneticilerdendir.

Fazlullah Paşa

İlk Osmanlı fatihlerinin torunlarındandır. XVI. yüzyılın başlarında, biri Fazlullah Paşa Mahallesi, diğeri "Mahalle-i Darussade maa-imareti-i Fazlullah Paşa" olarak iki mahallesi bulunmaktaydı.

Çavuş Bey

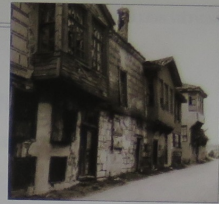
II. Murad devrinin yöneticilerinden olan Çavuş Bey adına Horozlu Yokuşu'nda mahalle kurulmuştur.

Çakır Ağa

Fatih devrinin yüksek düzeydeki devlet adamlarından olan Çakır Ağa, Bursa, İstanbul ve Silivri'nin kuruluşuna da önemli katkılarda bulunmuştur.

Fahreddin-i Acemi

II. Murad ve Fatih Sultan Mehmed devirlerinde 30 yıla yakın fetva

makamında bulunan ve İran'dan geldiği için Acemi lakabıyla tanınan ünlü din bilginlerinden Fahreddin-i Acemi, 1519 tarihli kayıtlarda "Mahalle-i Mevlâna Fahreddin Acemî" diye geçen, Topkapı Caddesi'nde mahalle, mescidi ve Uç Serefeli Cami civarındaki medresesi ile Edirne'nin bu devirdeki kurucularındandır.

Hazinedarbaşı Sinan Bey

Fatih devrinin yüksek düzeydeki yöneticilerinden olan Hazinedarbaşı Sinan Bey'in bugün de adı muhafaza eden mahallesi Muradiye semtindedir.

Mirahor Ayas Bey

Çaldıran savaşında üstün rütbeli Ayas Bey'in adına kurulmuş mahalledir.

Evliya Kasım Paşa

Tunca kenarında cami ve aynı yerde imareti bulunan Kasım Paşa, Fatih ve II. Bayezid döneminin üst düzey yöneticilerindendir. 1483'te İshak Paşa'nun yerine Veziri-i âzam olmuştur.

Sitti Hatun

Fatih'in eşi, Dulkadiroğlu Süleyman Bey'in kızıdır. Kendi sarayının başhüsnede Sultan Camii (Sitti Sultan Camii, Hatuniye Camii) denilen bir cami yaptırmış, Edirne'de vefat ettiği zaman buraya defnedilmiştir.

Hekim Lari-i Acemi

Fatih zamanında İran'dan gelip Padişahın hizmetine giren ve tıp alanında çok yetenekli olan Hekim Lari, Edirne'de Laleli Camii'nin kurucusudur.

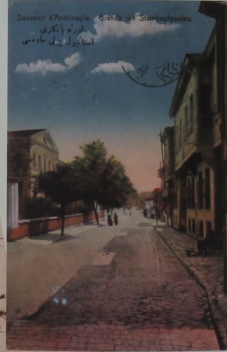
Hadım Süleyman Paşa

II. Bayezid vezirlerinden olan Hadım Süleyman Paşa, Tunca kenarında bulunan Süleymaniye Camisi'ni yaptırmıştır.

Kaynak: Yrd. Doç. Dr. Rıfat Kazancıoğlu, Edirne Mahalleleri Tarihiçe-1529-1990, Edirne Valiliği Yayınları, 1999

Kartpostallardaki Edirne

Bülent Bankacı Koleksiyonu

Abi böyle bir kahvaltı lezzetine ne denir?

Afiyet bal olsun denir, ne denecek?

Fotograf: Enver Şengül